

Klimaticus gyógyhely és hidegvíz-gyógyintézet

TÁTRA-FÜRED

(Schmecks).

Idénmegnyitás május 20-án.

Egy órányira a poprad-felkai állomástól (kassa-oderbergi vasút) a központi Kárpátokban 3280' ten ger feletti magasságban egy ősi fenyveserdőközpén fekszik. Észak felől a hegyek által védve, csak a mosolygó dél felé tekint, havasi levegővel, balszamos illatával és szép alpesi virányával.

Az ott alkalmazott gyógyeszközök közül kiemelendők: 1. A hidegvíz-gyógyintézet a tudomány ezen ágának legújabb elvi és vívmányai szerint, esetleg villanygyógyomással összekötve. 2. A forrás-gyógykezelés (vasas, kénés és tisztán szénássavas víz). 3. A belélegzések (Inhalatión) megfelelő készülékekkel. 4. A rendszeres savgyógyintézet. 5. A természetes és törpe-fenyő-fürdők. 6. A fennemelt gyógyeszközök javára vannak: agy- és gerinczántalmaknál, hidegcsel-nél, az idegrendszer ingerülttségénél (idegességnél), álmatlanságnál, a nemzószervek gyengültségénél, haskormországnál, szerves szívbetegségeknél, vesebetegségeknél, sápkórban, idült gyomorhurutosban, hajkórban és annak utóhatáiban, és aranyeres bántalmakban, különösen ajánlható mint utócura Karlsbad, Marienbad, Ems és Franzensbad használata után.

Itt a tavasz határozott jellegű, szép, gazdag tenyészettel s a fenyvesek balszamos illatát ki-gyógyító erejével. A nyár mérsékeltlen meleg 15-22 R. foknyi déli, és 8-12° reggeli s esti hőmérsékkel, az utóbbi körülmény miatt, egy melegebb felöltő elhoztalása is szükséges, mely azonban reggeli 8-9 óra tájban mint feleslegesség válik. Az ősz többnyire állandó, derült és felelte idő.

A vendégek szórakozásáról bőven van gondoskodva; szép sétányok az erdőben, nagybók kirándulások kocsi vagy lóháton, vadászat zsergére és nagyvadra, pisztangyalasat, győzterem szongorával, kávéház számos hírlappal, magyar és német könyvtár, kitűnő zenekar (Rácz), tánc-zigalmak, hangversenyek, tombola stb.

A fürdővendégek kényelmére távirat és postahivatal szolgál, továbbá dohány- és szivar-különlegességek (specialitások) raktára.

Mint fürdőnyitási május 20-ától dr. Hudomel József tár. pesti orvos mikéddik (május 20-ig Post dohánnyozta 8.) ki úgy, valamint az alóli igazgatóság szivesen nyújt mindenkinél tájékoztást. Tudakozó levelek május 20-ától Fürdőfelügyelőség Tátra-Füred cím alatt kéreknek.

A borsod-miskolci gőzmalom társaság, mint Tátra-Füred jelenlegi tulajdonosa, a midőn ezennel a n. 6. közönség becses figyelmét ezen előnyösen ismert hazai fürdőhelyre tisztelettel felhívja, egyszermind azon ígéretet adja, miszerint mindent el fog követni, hogy az azt látogató közönség jogos kívánalmainak minden tekintetben megfeleljen.

A borsod-miskolci gőzmalom-társaság.
Radvány István igazgató.

1870-1

Kitüntető:
Bécs 1873 érem-érem.
Köln 1873 érem-érem.
Moskva 1872 érem-érem.

FARINA F. Mária 4711 sz. Kölnben a R. m.
Hogy magyarhoni tisztelt vevőimnek ervedül valódi
KÖLNIVIZ-KIVONATOMNAK
(Extrait d'Eau de Cologne double)
vételet megkönnyíthessem, elhatároztam

VÉRTESSI SÁNDOR udv. illatszerezés úrnál, Kristóffér 1. sz. n. Budapestben
kiesnybeni raktárt felállítani, és kérek minden megrendelést a főnebbi céghez intézni. — Megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltenek.

Az én **EAU DE COLOGNE-SZAPPANOM** a legjobb hatású és bőrcék folytonosan puhán tartására, minden bőrkórtól eltávolít, és könnyű habzása folytán mint betraváló szappan is a legjobb ajánlható.

Egy doboz ára 50 kr. — Egy doboz 3 dbbal 1 frt 50 kr.

Nagybani raktárat **NEUMANN ALBERT** úr, bálvány-utca 16. sz. Budapestben, tartja fenn.
Extrait d'Eau de Cologne double minden üvegeseje az alábbi védjeggyel és névönással van ellátva. 1873

EPILEPSIE
(nehézkör levél után gyógyították dr. KILLISCH, kórházi orvos által) Kesz-tádszab, Drezsai utca (Száz-országban). Már 2000-nél többben sikerrel gyógyít-estettek.

ADAMCSIK JÁNOS
lakatos-mester, Budapest, VII. ker. Wesselényi (aréna) utca 3. sz. a nagykereszt-utca sarkán ajánlja dús raktárát mindenem

takaréktűzhelyekből
lemez- v. cserépfalazattal, valamint falazás nélkül. 1899

Vidéki rendelmények pontosan eszközöltenek, és árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Tavaszi idényre
a legjobb selyem- és divat-kelmék, francia Modelle ruhák és felöltők nagy választékban és olcsó árak mellett,

ÁTS ÉS TÁRSAI
női divat és kész ruhák raktárában.
Budapest, szervita-tér 6. sz. 1832

Bútor-ajánlat.

Kikötéses folytán:
1 pár egytájú sifon-székény 40 frt.
1 - kétájú 50 frt.
1 - ágú 20, 30, 40, 50 frt.
1 mosdószékény 13, 15, 20 frt.
1 éjli székény 5, 6, 8 frt.
1 kihúzható asztal 15, 24, 30, 40 frt.
1 szalon-asztal 15, 20, 25 frt.
1 szalon-garnitúra ripszóból 120 frt.
1 - gobelinnél 140 frt.
1 - selyemből 160 frt.

Ajánljuk gazdag raktárunkat mint legelőnyös és biztosított-képes bevásárlási forrást. — Vidékre szállítások pontosan eszközöltenek. 1940

Képes árjegyzékek díj-nélkül küldetnek.

BÚTOR-BAZAR Budapest, régi posta-utca

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együttesen: egész évre - 12 frt, fél évre - 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre - 8 frt, fél évre - 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre - 6 frt, fél évre - 3 *

20. szám. — 1876. Budapest, május 14. XXIII. évfolyam.

MÁRIA, BELGA KIRÁLYNÉ.

JÓZSEF nádor neve nem könnyen megy feledésbe Magyarországon. Az ország ötven éves nádora, ki egészen közénk telepedett s mint egy erős kapocs ugyszólván élő megtetesülése volt a nemzet és az uralkodó család között az alkotmányos jó viszonynak, megérdemli, hogy gyakran viszatérjünk s hálás kegyelettel forduljunk emlékéhez. A fővárosban, a nevérol vezetett József-térhen, ha szerény is az a fennálló szobor, de emlékeztetőnek elég, mert eszünkbe juttatja, hogy Budapestnek az a része, a Lipót-város, egészen az ő gondoskodása alatt virágozott fel, s hogy az a legrendesebben épült s leg szabályosabb része fővárosunknak, azt nem csupán annak köszönheti, hogy legújabb, hanem leginkább annak, hogy a gondos nádor egy szólván teljes beavatkozással részt vett az utcaik, terek kimerésében, a telkek rendezésében s még az épülettervek megállapítása kérdésében is gyakorolt a magánérdekeket legyezőtő városi hatóságra egy kis jótékony és szükséges nyomást. A dicsőült nádor félszázados működésének politikai részét már felölelte a történelem, s a költészet sem hagyta koszoruzatlanul tisztelt nevét. Ha csak élete és működésének hatása maradt volna is utána: akkor is élne ő Magyarországon emlékében.

De maradtak utána élő emlékeztetők, kik a vérell öröklött némes vonalmat a szomorú időkben is megtartották Magyarországot szerzett, hanem magyar nevelést is adott gyermekeinek. S a gyermekkori emlékek, az atyának és édes anyának (a szelid lelkű Mária-Dorottya főhercegné-szonynak) hatása teljes épségben megmaradt a gyermekekre. Mikor a forradalom lezúgása után az özvegy Mária Dorottya főhercegné Bécsben, az Angartenben teljes visszavonultságban élt: minden jó hír örömhír volt neki Magyarországról; halála után pedig ott találták hagyatékában azt a sok apró kézművet, melyeket a gyöngéd jöltve a csehországi magyar foglyok kézziményeiből drágán összevásárolt. Mintegy végrendelet gyanánt hagyta gyermekeinek ez az idegen származású nő, hogy Magyarországot mint hazájokat szeres-

stthon felelte magát, hogy csak a másik otthon, a brüsszeli családi kör vonzereje vitte el a nőt és anyát. A gyermek és a testvér szivesen maradt volna a helyen, hol szülői és gyermeksége emléki vették őt körül, hol az emlékektől mintegy megifjodott, hol bányját, a második József főherceget, épen olyan szeretettől és tisztelettel környezve találta, minőt atyjánál megszokott.

A boldogság gyermekké teszi az embereket. Alcsúthon is egymást érték az egyszerű, természetes vigalmak, tréfák és játékok, szini előadás, népünne, búcsu s

MÁRIA, BELGA KIRÁLYNÉ.

Ajánlatos különlegességek.

Encrier-magique a legjobb kimeríthetlen francia esoda-téntartó, mely idővel-ádra tiszta vízzel töltve fel, évekig keresztül folytat a legkiválóbb író- és másoló-téntát adja. Iskolák és gyakorlati használatra való kisdobok 60, nagyobbak 75, nagyok 75, kitűnő uti téntartó 75, díszesebbek az íróasztal számára 1 forint 40 krtól 4 forintig.

90 kr. az eddig fent nem mit kitűnő Petroleum eszélő mérs, teljesen fűt és szaglan-teríti és gazdaságos; elegánsabb kiállításnak 1 frt 20 kr. 1 frt 5 krtól - 3 frtig.

2 fr. 20 kr. az ugyan felállít-estér mint villát tisztító, igen czisz-szerű gépecke. 1 doboz tisztító-estér 60 kr.

1 fr. 90 kr. Perry és társai londoni patentált gép-műves dugaszruhája, mely eddig el nem érte tökéletes módon nagy és erőteljes nélkül használ ki a leginkább dugót.

1 fr. 85 kr. az új Baroson, vagyis az időm-estér előre biztosan jó, egyszer-mind hőmérővel is ellátott leg-mérő (barometer).

20 kr. az készlet a petroleum lámpa-estér estapannasát adja.

60 kr., 80 kr., 140, 150 a legjobb asztal díj- és meggyőző.

50 kr. Egy angol sardínia-estér máj-estercsényi-tő eszélő.

1 fr. egy angol Patent-estér, gyár tapló vadász-hordható biosz véd-estér.

40 kr. egy angol Patent-estér, gyár tapló vadász-hordható biosz véd-estér.

1 fr. egy eredeti ma-estér, gyár tapló vadász-hordható biosz véd-estér.

1 fr. egy eredeti ma-estér, gyár tapló vadász-hordható biosz véd-estér.

Számtalan liyemű újdonságok rajzait tartalmazó árjegyzékek kérésre beküldésé kívánatra ajánlják: Budapest, Erzsébet-utca 3. sz. **KERTÉSZ ÉS EISERT** Perutya-utca 3. sz. Irásbeli megálatások utánvétel mellett gyorsan eszközöltenek.

Édeskuty L.
magyar királyi udvari ásványvíz-szállító
Budapest, Erzsébet-tér 1. szám.

Természetes ásványvizek és forrástermények telepe.

Ezen régi cég, valamint az orvos urak, egy a t. cz. közönség bizalmát bírva, gyors fogvasztásnak örvend, minek folytán azon helyzetben van; mindenkor friss töltésű vizekkel szolgálhatni.

Az ásványvizek valódisága és frissesége tekintetében, a készletek a városi főorvos ellenőrzése alá vannak helyezve. 1906-7

Árjegyzékek kívánatra, ingyen szolgáltatnak ki.

A kérel felvő kellemes sétány és szilveteremben készült nagy alkalom nyújtani az ásványvíz gyógykezelésére, megjelvezve, hogy az eddigi helyiséget teljesen megújítottattam.

Marionbadi-, seltéri-, korintcai- és budai keserű-víz pohárszáma is szolgáltatnak ki.

Valódi eredeti Serail-Pasta, tapasztalászerűleg leghas-szendek, pattanások, arcvörösség, bőrtánc, ráncok, mélyült seb-ellen, minden évszakban biztos segélyt nyújt, és pedig káros követ-kezmény nélkül, különösen a bőr tisztálanságait eltávolítja. Ára 1 frt 50 kr.

Valódi eredeti Serail-bőr-iffjító-tej, keleti mosdó-dán használva, szűpíti a bőrt, s örök ifjúsági frisséget kölcsönöz annak, ezen fölülmúlhatlan szer különösen használatuk fűrdő és minden mosakodás után és ha az arcz a nap hőségének vagy hideg-nél kivéve van. Egy üvegese ára 90 kr.

Valódi Serail-hajnövesztő-szer, Eszen világírú bal szam anyagnak készült, melyből készítették; ezen balszam mint semmi más - medveszélő készült, emellett ezen rendkívül erővel bír, hogy egész kopasz helyeken is a legdúsabb haját növeszti. Egy eleg-ans nagy porcellán-tégely ára 2 frt 0 o.

Valódi Serail-fejkorpa-szesz, már kétszeri használat után az annyira alkalmatlan fejkorpa megsemmisül, valamint a simoroképedést a fejboron egyszermindenkora elhárítja. Egy üvegese ára 90 kr. 0 o.

Valódi keleti szakállnövesztő-kenőcs, még fiatal embereknél is a legrovidebb idő alatt a legdúsabb szakállt növeszti. Több ezer férfi ezen csahatlan szernek köszöni legszebb díszét. Ára 1 frt 60.

Valódi keleti haj- és szakáll-festő-szer, megőszült fevete hajnak előbbi természetes színet visszaadja, vörös vagy szőke haját tetszés szerint barnára vagy sötét-feketére fest. Ára 3 frt 20 Kr minden hozzá szükséges készlettel. (Össze nem tévesztendő az európai hajfestőszerekkel!)

Pasta Miracula, indiai növényzíradszából készült fehér ártal-matlan balszam. Ha ezen balszamból a bőr bármely részére, például az arczra, ajkakra stb. esekély mennyiség-ge dörzsölünk, az esetben még természetes vagy beteges sapadtásá-gnál, sőt elemédott koraunknál is 20 perc alatt ama utánoshatlan, mintegy odalehell, virágzó s átlátszó testzint (Incarnat) idős elő, milyent gyakorlati csak felítató szép és fiatal embereknél csodálunk, s mely sem izsádság, sem túlbizsádság törölgetés által el nem távolítha-tó. Ezen kitűnő szer minden festőszernél többre becsülendő. Ára 1 frt 80 kr.

A fentebb elősorolt készítmények, a legelőkelőbbek pipere-asztalainál nélkülözhetlenek s az összes európai szépitőszereket fölülmúl-ják, mert nem önkényileg választott anyagokból készítettnek, hanem követelműl a Kéles növényzíradszából vettettek és szeredveken át a Serail kisáradagos titkát képzették egy világszeret ismert illatszerevgyészi műhelyből erednek. Mustapha Eféndi, ócska, török udvari illu-szerez Konstantinápolyban. — Valódi és eredeti minőségben Európában csak az alábbi-vezet raktárakban kaphatók:

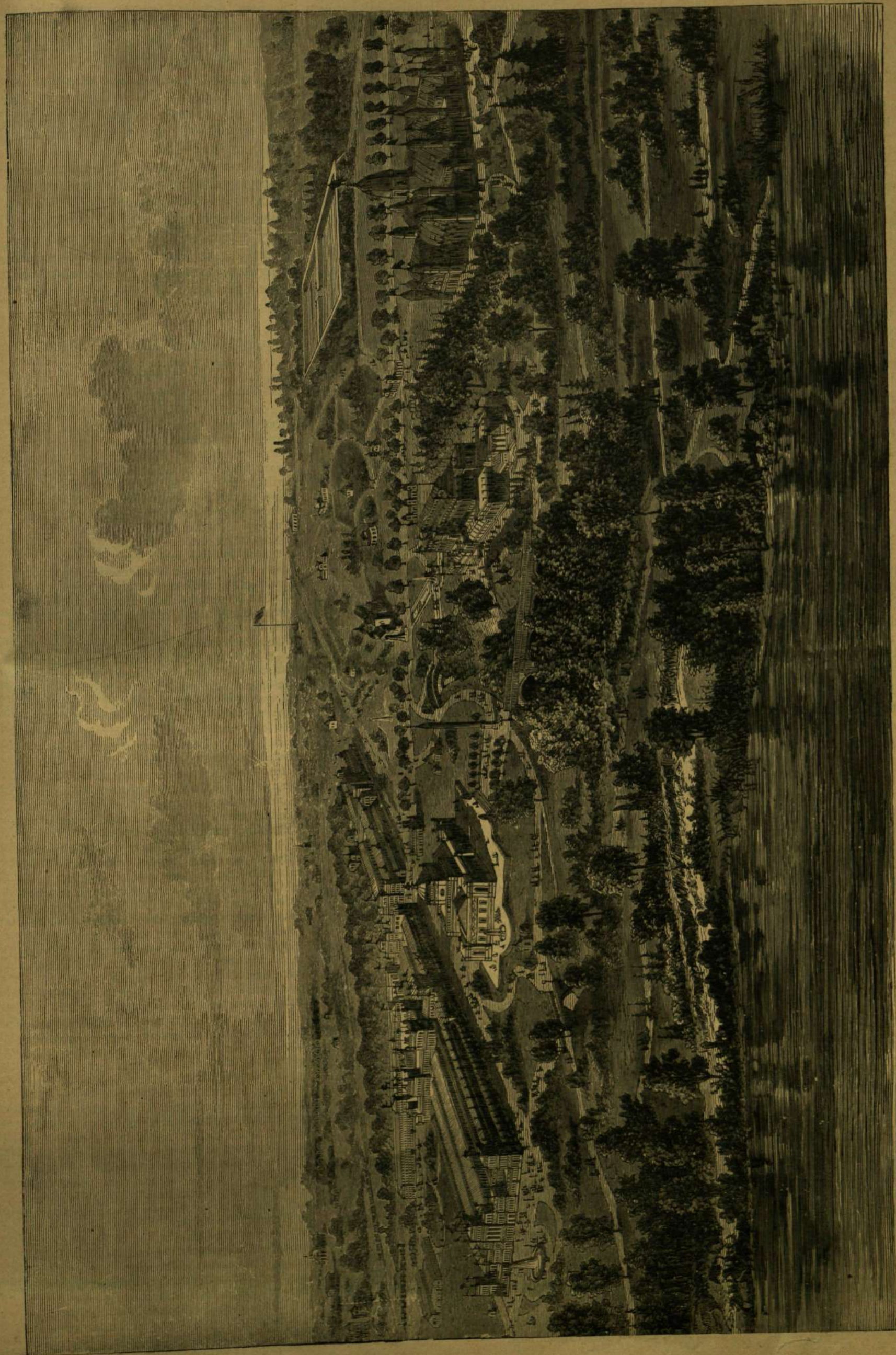
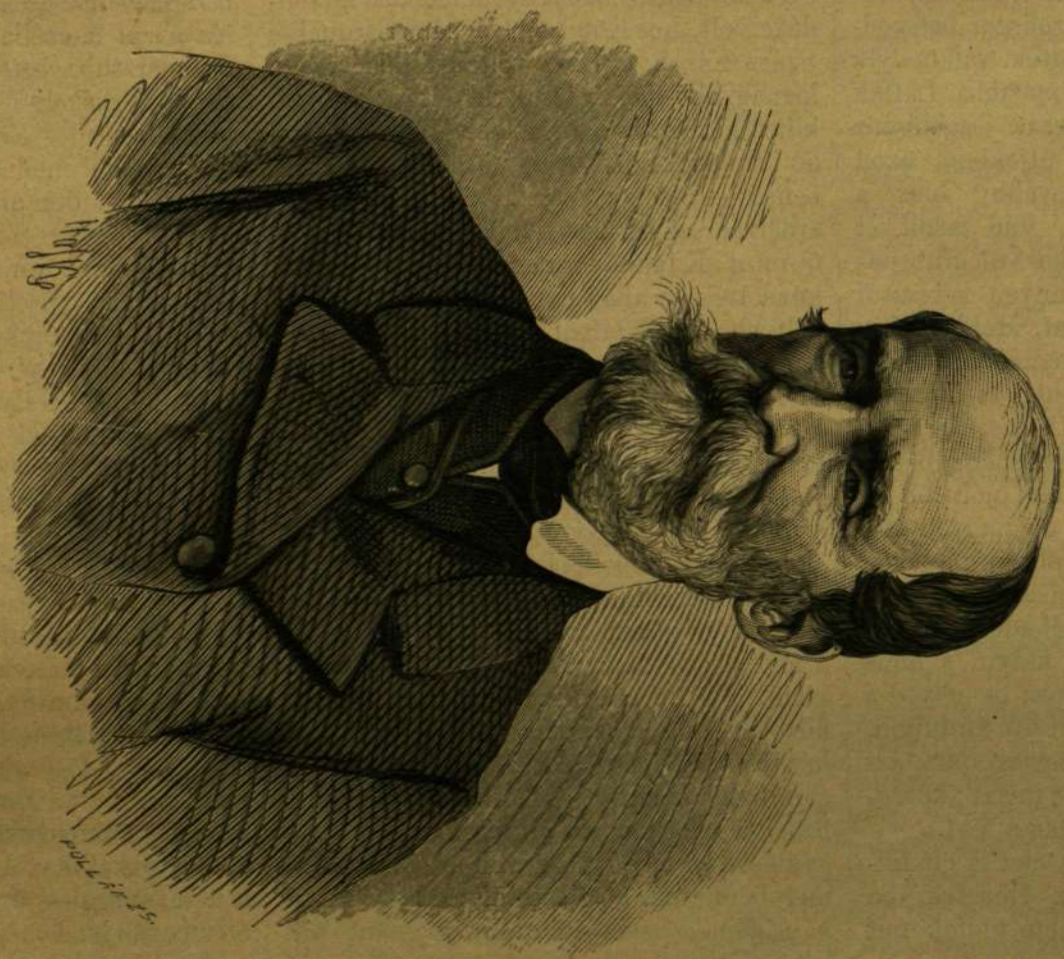
REISS B. úrnál Budapestben,
király-utca 46. szám, I. emelet.

hová minden megrendelések intézendők, melyek pontosan és lelkiismeretesen az ország elléges beküldése vagy utánvétel m-lett teljesítetnek. Minden esiké melé a szükséges használati utatás hozzácsatolva van és pedig német és magyar nyelven. A postán küldésnél esomagolás- és bly-estert 20 krral több számítatik. 1670

TOMOSÁNYI JÓZSEF.

Gr. TELEKI DONOKOS.

Iparpalota.

Gépcsermők.
Műcsermők.

A PHILADELPHIAI KIÁLLÍTÁS HELYSÉGEI MADÁRTÁVLABÓL.

Kertészeti csermők.

Földművelési csermők.

erdélyi határvidéki ezredek alakításának történetét írta meg. E művének utolsó rendezését kiadását Szabó Károlyra bízta, ki a feladatnak, a szerző halála után, kétségkívül mindkettőjékhöz méltólag fog megfelelni.

Május 1-seje, a tavasz és életre ébredés reggele, reá a halál fekete leplet borította. E napra virradó éjjel 1 órakor szünet meg élni, s állt el a legnemesebb szív verése.

Családi élete boldog és példás volt. Imádásig szeretett első nejét, b. Bánffy Józsefát fiatalon vesztette el, de évek múlva behedevén a szív sebé, új boldogságot talált második hitvesében, gr. Teleki Klementinában. Amattól Zsófia (háro Vay Béláné) s Jozefina (ösv. gróf Teleki Sándorné) s a nőképző egyetemen lelkés alelnöke), emettől egy fia s egy leánya maradt. De özvegye s gyermekei és unokái mély gyászába egy egész ország fájdalma vegyül, s a családi bú könnyei mellett, melyeket a kegyelemi napsugára s a jölvő idő felszáríthatnak, az ő nemes jellemének elévülhetlen gyémántja ragyog a koszorun, melyet sírjára a haza tesz föl emlékül!

—ü—

Tomcsányi József.

(1807—1876.)

A főrendi ház öt tagjának elhunytát jelentette az elnök Majláth György, egyik közelebbi mult gyűlésen. De csak kettőt emelt ki különösebben az elhunytak közül, mint a kiknek hazafias működése a magyar nemzet közéletében kiválóbb értékű. Ez érdemes hazafiak egyike Teleki Domokos gróf, másika pedig Tomcsányi József volt, Békésmegye főispánja. Mind a kettő a magyar alkotmányosság régi gárdájának tagjai, kikben a hazafiság a férfui jellem egyik alapköve s a közügyek fáradszatól és önzetlen szolgálata életfeladat. A forradalom előtti kornak e növekedési napról napra fogynak s velők a régi erkölcs mintái is egymásután enyésznek. Az az erő, mely társadalmi szeretetreméltósággal párosul; az a folytonos haladás, mely a czél elérésének eszközeiben tökélyesül, de magát a czélt nem engedi a mértéken túli magasságra röppenni; az a gyakorlatias felfogás, mely azonban soha sem veszti el eszményi tartalmát; a szép, jó és igaz ügyeiért holtig tartó érdeklődés: irodalomban és közéletben, főként a forradalom előtti jelesek állandó jelleme, mely újabb folyvást vész az ifjabb nemzedékben, ha egészen ki nem vész is.

Tomcsányi is ehhez a nemzedékhez tartozott, a régi jó táblabírák azon osztályából, mely meg nem állapodva, meg nem csontosodva haladt a haladó korról a fejlődött úgyszólván egész a halálig. A főrendi ház úléseiben egyike volt a szereplőbb szónokoknak s nem egy vitában az ő érvei döntötték el, vagy derítették fel a szóban forgó kérdéseket. Egyszerű, de tiszta felfogása, éles tekintete s világos előadása nagy nyereségére szolgált a pártnak, melyhez tartozott: előbb a Deákpartnak, majd az egyesült szabadelvű pártnak. De még előnyösebben kitüntette őt kedves modora, melyben volt valami nemes, valami atyai vonás és hang, mely bátorit, de korlátok között tart, buzdít, de irányoz is, mindezek felett pedig tanulságos oktatással szol-

gál. Kiváló jó hatással volt e modor az ifjabb nemzedék azon tagjaira, kik korében megfordultak, de gazdag és sokoldalú tapasztalataiból nem csak az ifjabbak, de sokszor kormánybírók is merítették okulás.

Életrajzából jelenleg csak a következő vázlatos adatokat közölhetjük arezképe mellett, melyet mai számunkban vesznek olvasóink.

Tomcsányi Tomcsányi József született Békésen 1807. márczius 26-án. Atyja Kristóf, békésmegyei főszolgabíró volt s így mintegy benne született a megyei életben, mely az ő ifjúságában nem csak divatos szólásmód szerint, hanem valójában is a politikai pálya iskolája volt. Csakugyan a megyén is, és pedig Békésmegyénél, kezdette meg nyilvános működését, mely aljegyzőséggel indult meg s főispánsággal végződött. De nem gyorsan haladt; mint látszik, minden elnyert fokozatért jól kellett szolgálnia. Még 1837-ben, tehát harmincz éves korában, csak megyei esküdt volt s úgy lett később főszolgabíróvá. De nem maradt állandóan a megye szűk köréhez lánczolja. Az 1843-dik országgyűlésre, a legszebb korában levő férfui, megválasztott Békésmegye egyik követének s a mit eddig kisebb körben tehetett, most az országos főrendyházban folytatta: küzdött az újabb eszmék életbe léptetéseért s midőn az 1847-iki országgyűlésen ismét megjelent: akkor írta róla az „Országgyűlési emlékek“ czimű almanach, hogy „értelmes fő, határozott jellem, folyékony előadási ügyes szónok.“

1848-ban azonban a népképviselet alapján összegyűlt országgyűlésnek már nem az alsó házból volt tagja, hanem a főrendek házában, mert a Batthyány minisztérium ajánlására Aradmegye főispánjává nevezetett ki. Az idők azonban rohamosabban változtak. Tomcsányi a szerbek lázadásai által elpusztult bánági vidék megtelepítésével próbálkozott meg, mint kormánybiztos, de a percznyi szilárd megállapodást sem nyújtó időkben és mozgalmak közt e czélért keveset tehetett. Hogy ez nem rajta mult, a második, a Kossuth elnöksége alatti kormány is elismeréssel igazolta, midőn őt Kossuth 1849-ben erdélyi kormánybiztosnak szemelte ki, azonban e megbízásra nem vállalkozott. Majd a szabadságharc után őt is befogták s csak a kegyvesztett Haynau által mentetett fel a vizsgálat alól.

Tíz évig el levén zárva a magyar ember minden politikai és társadalmi közéletétől: a magántársulás útján ártatlan czimű s szórakoztató czélú egyetek alakultak, melyek azonban az élénk érintkezés által a politikai magatartási irányására is befolytak. Békésmegyében csorvási birtokán élve, így alapította Tomcsányi József is, testvéreivel, Mihálylyal és Károlylyal, a csáki vadász-és agaraszegelyet, mely hosszabb időn át virágzott s az alföldön a híresebbek közé tartozott mind bejelentett, mind be nem vallott czéljai teljesítése által.

Az országgyűlés összehívása után azonban 1861-ben ismét főispánnak nevezetett ki, most már Csongrádmegyébe; az országgyűlés feloszlatása után azonban ő is leköszönt s csak 1867-ben lépett ki ismét visszavonultságából, s mint Békésmegye főispánja vett részt az országgyűlés főrendiházának tagjai közt, a kiegyezési tárgyalásokban.

Halála, a mely a csak kevéssel ezelőtt is még mindig teljesen munkabírónak mutatkozott derék férfuit még 69 éves korában is oly korán ragadta el, az idei május 4-én következett be.

Tomcsányinak családja nem maradt; özvegye Novák Mária egyike a tiszteletré méltó magyar matronáknak; s rajta kívül még egy testvére: Tomcsányi Károly állott az elhunytok legközelebb.

A temetés alkalmával, melyben a kormány tagjai közül többen, az országgyűlés két házából s a főváros élököl közönségéből is számosan voltak jelen, látni lehetett, hogy e szerény modoru, igénytelen megjelenésű férfuban oly tulajdonok voltak, melyeket a tisztelet az egész ország részéről megilletett.

A philadelphiai köztárlat helyiségei.

A philadelphiai közkiállítás e hó 10-kén megnyitották. Az Egyesült-Államok szabad polgárai fényesen akarták megünnepelni függetlenségük kivívásának százados évfordulóját, s a szorgalom, ipar és előhaladás oly nagyszerű versenyküzdelmével kötötték azt össze, melyben a világ minden művelt állama és nemzete részt vehet. A kiállítás sikere, mint külföldi lapok írják, teljesen biztosítottak tekinthető. Nem a pénzügyi és tisztán üzleti, hanem a szellemi és erkölcsi siker értendő ezalatt. Hogy vajjon a bevételek fogják-e majd fedezni a roppant kiadást, melyet annak berendezésére fordítottak, a gazdag Amerikában nem olyan fontos kérdés, mint az, hogy vajjon a kiállítás méltó lesz-e a nemzethez és annak eddigleg legnagyobb nemzeti ünnepéhez. Ez a kérdés pedig már eldöntöttnek tekinthető, még pedig kedvezőleg.

Már néhány héttel ezelőtt is, a mikor az épületek nagy része még üresen állt s a később oda özőnlő remekművek csak itt-ott csillogtak föl, rendkívül érdekes látványt nyújtottak e nagyszerű kiállítás helyiségei. Mert ott, a Schuylkill folyó partján, alig néhány hónap letelte után, a szép épületekből egész nagy város — a kristály homlokzatok, a könnyed, finom, de szilárd építészeti ívek és boltzatok, a keleties könnyedségű és tropikus szingzadagságu tornyok és minaretek, s a legnagyobb és legrégibb városokéival versenyző térs és szellős csarnokoknak egész tündérvárosa keletkezett.

A kiállítás épületeinek csoportjait egész városnak nevezük. Egy futó pillantás mellett rajzunkra meg fogja győzni olvasóinkat, hogy midőn azt tesszük, nem tulozunk; mert a kiállítás helyének több mint 260 acrenyi területén nem csupán a tulajdonképeni kiállítási paloták emelkednek, hanem igen sok másféle épület is, melyeknek száma máris föbbe megye 150-nél; míg a kiállítási terület környékén óriási szállodák és egyéb helyiségek épültek, a melyek az egész vidéket igazán egy nagy és népes város külső színezetével ruhazzák föl.

A ki az 1873. évi bécsi közkiállítást megtekintette s még emlékszik, hogy hány különböző palotában s kisebb-nagyobb melléképületben volt az elhelyezve, bizonyára érdeklődni fog a philadelphiai kiállítás elrendezése és beosztása iránt is. Rajzunk balfelől eső részén legelő a főépület (az iparpalota) látható, mely 21 acrenyi területet foglal el, 1800 láb hosszú s 465 láb széles. A róla készült rajzok nem nyújthatnak kellő fogalmat az óriási palotáról, melyek díszítése meglepően sikerültnek mondható. A festett oszlopok különböző színei szép összhangba olvadnak össze és az egész nagy épület élénk, tarkabarka s mégis kellemes hatású képet nyújt. E főépület már január hava óta teljesen kész, úgy hogy a tömegesen érkező kiállítási tárgyak rendezését ideje-korán megkezdhetik. Az épület északi homlokzata előtt négy vasuti állomás van, hol az érkező csomagokat egészen az ajtóig szállítják a vonatok, s innen gyorsan továbbítják rendeltetési helyükre. Belső díszítése főleg a falak és oszlopok élénk, változatos színezése által köti le a látogatók figyelmét. A fő-és mellék csarnokok és termek boltzata könnyed, világos

kékszínre s közvetlenül a parkányzat fölött lótszleveleket utánzó czifrázatokkal bíbor vörösré van festve. Az oszlopok, melyeken a tetőzet nyugszik, többnyire szintén bíborvörösek, az oszlopfejek vöröses sárgák, míg legfelül, a hol az oszlopok a boltzatot érintik, hasonlóképen a bíborvörös az alapszín, melyen itt-ott fehér és kék, vagy fekete és kék rajzok láthatók. Minden szárnycsarnok nyílása fölött bíborvörös alapon fekete vagy kék színnel e két betű „C. E.“ (Centennial Exhibition) látható s minden harmadik oszlop fejét az „1776.“ év számjegyei díszítik.

Az iparpalotán túl, azzal egy irányban és párhuzamosan, a gépcsarnok emelkedik, mely nagyságára nevére is közvetlenül a főépület után következik, a mennyiben több mint 14 acrenyi területet foglal el. A gépcsarnok legnagyobb nevezetessége mindenesetre a Corliss-fele óriási gőzgép, mely a kiállítandó összes gépeket hajtani fogja. E gépszörnyeteg két külön — egyenként 700 lóerejű — gépből van egygyé alakítva s erejét szükség esetén egészen 2500 lóerőig lehet fokozni. Egyébaránt e hatalmas gép szintén kiállítási tárgy, melyet Corliss H. György készített Providence-ben, Rhode Island államban, s 700 tonnát nyom. Darabokra szétszedve vasuton szállították Providence-ből Philadelphia-ba, tehát majdnem 300 angol mérföldnyire. A gépcsarnok déli oldalához esatolt melléképület a szivattyukat fogja befogadni. Középen 150 láb hosszú, 60 láb széles és 7 láb mély viztartó van, melyből a szivattyukatáplálkozni fognak, s melybe a földhasznált vizet vissza fogják bocsátani.

A főépület előtt jobbról emelkedő tornyos épület a művészetek gránitesarnoka, mely egyszerű maradó emléképilete (Memorial-Hall) leendő és így e czélnak megfelelően van tervezve és fölépítve. Az Egyesült-Államok egész területén alig van ehhez fogható izlésteljes és díszes épület. Oly épület az, melynek építése rendes körülmények közt éveket vett volna igénybe, most azonban a fairmount-parki tündérvárost előteremtő büvös hatalom parancsára néhány hónap alatt készen állt. Fekvése különösen alkalmasá teszi ez épületet a festmények és szobor-csoportozatok előnyös kiállítására. Belsejében, Angol-, Francia-, Németország és az Egyesült-Államok egyenlő nagyságu területeket foglalnak el. A műcsarnok terraszán, az épület nyugoti oldalán egy amerikai katona 21 láb magas gránitoszlopra, tülfelől a keleti oldalon pedig Washingtonnak óriási márványszobrára emelkedik.

A jury-pavillon szintén díszes épület, melynek közepén hatalmas terem van, melyben a különböző tudományok és más egyesületek fogják megtartani idei évi üléseit.

A női munkák pavillonja a kiállítás egyik legszebb épülete s az amerikai nők vállalkozó szellemének és erélyének hatalmas bizonyítéka. Amerika női már 1873. elején meglepő érdeklődéssel karoltak fel a kiállítás eszméjét s az általok e czélra rendezett mulatságokból, hangversenyekből és fölövasásokból csakhamar 150,000 dollár (300,000 forint) gyűlt be, mely összeget a kiállítási női bizottság a philadelphiai kiállítási bizottság pénzügyi osztályának rendelkezésére bocsátotta. Ennyivel azonban meg nem elegendő, a nők elhatározták, hogy a kiállítás területén külön épületet fognak emelni, hogy „megmutassák a világnak, mit tettek a nők a multban s példaképpel bizonyítsák be, miszerint a nők munkaköre nem csupán a varrótűre szorítkozik.“ Rövid idő alatt 30,000 dollár gyűlt össze, s így állt elő a női pavillon, melyben mind-azon föfedezések, találmányok és javítások, melyeket a nők az ipar, művészet és a közélet többi térein tettek, ki lesznek állítva, mi a kiállításnak bizonyára egyik legérdekesebb része leendő.

A meglepően szép kertészeti épület, mely szintén állandó emlékül fog megmaradni a Fairmount-parkban, tündérpalotához hasonló, úgy csillog és ragyog a tavaszi nap szelid fényében; kristályesillárokkal, tükrökkel és tarka festményekkel van díszítve, úgy szólva kívül-külvül, s már messziről magára vonja szép homlokzatával és üveg fedelével a járókelők figyelmét.

A tulajdonképeni kiállítási épületek hosszú sorozatát a földmívelési csarnok és az Egyesült-Államok kormányának épülete zárja be. Az előbbi csucos ívezetű fedelével s föllöbögött

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA

MOSZKVTÓL IRKUTSKIG.

VERNE LEGUJABB MŰVE.

TIZENKETTÓDIK FEJEZET.

Föl a Káman.

Tíz óra felé a fiatal litván nő is kijött s-bácskájából. Strogoff Mihály élénken sietett elébe s kezét nyújtott neki.

A hajó fedélzetéről szép látvány tárult a szemlélő elé. Épen ott voltak, hol a Káma a Volgába szakad s a „Kaukáz“-nak meg kelle változtatni irányát, hogy a folyamból a mellékfolyóba csapjon át, s azon fölfelé, vizellenébe folytassa útját. A tájék, fokozatosan emelkedő parti halmaival, elég bájos volt, hogy lekösse a figyelmet.

De a fiatal leány érdeklődését nem igen látszék felkeltetni még sem. A helyett, hogy a táj nézésébe merüljön, ő csak czéljára gondolt s a Káma szép vizében nem látott egyebet, mint az utat, mely őt oda elvigye.

Nadia társa kezében hagyta kis kezét s felé fordulva kérdezte:

— Mennyire vagyunk már Moszkvtól?

— Kilencszáz verstnyire, felelé amaz.

— Kilencszáz, létezerből! sohajtá a fiatal leány.

Valóban, csak ily kevés részét hagyta meg hátra az előtök levő nagy utnak!

Reggelire esőngettek és Strogoff Mihály az étterembe vezette utitársát. Ez keveset evett s a legegyszerűbb és olcsóbb táplálékból, vagy mert ahoz volt szokva, vagy takarékságból, a mire — minden jel szerint — szüksége volt. Strogoff, csupa gyöngédségből, saját reggelijét is a leányka izléséhez szabta, hogy őt zavarba ne hozza. Egy negyed óra alatt be is fejezték s azzal ismét visszatértek a fedélzetre. Itt egy löczára, félre a jövő-menőkötől, leültek s Nadia, minden bevezetés nélkül, halk hangon így kezdte szólni védőjéhez:

— Bátyám, én egy száműzött leánya vagyok. A nevem Fedor Nadia. Anyám Rigában meghalt, alig egy hónapja s most Irkutskba megyek, hogy atyámmal ott száműzetésémet megszámam.

— Irkutskba megyek én is, — felelt Strogoff, — s isten kedvezésének tekintem a szerencsét, ha Fedor Nadiát épen és bántatlanul adhatom át apja kezébe.

— Köszönöm, bátyám.

Aztán folytatá:

— Nekem is volt utlevélem, egész Irkutskig; de a nishi-novgorodi tilalom megfosztotta azt érvényétől s nálád és utlevéled oltalma nélkül nem hagyhattam volna el a várost, a hol találtál, s a hol meghaltam volna kétségbeesésben.

— S hogy mertél így egyedül, oly borzasztó hosszú utra, Szibéria sivatagaira, elindulni?

— Kötelességem szólított.

— De nem tudtad, hogy az ázsiai tartományok a tatár betörés és a bellázadás színhelyei?

— Rigában még arról semmi hír sem volt; csak Moszkvában hallottam fölébe.

— S mégis folytattad utadat?

— Kötelességem volt.

Ez az egy szó fejezte ki a fiatal leány egész jellemét. A mi kötelesség volt: azt teljesíteni Nadia soha sem habozott.

Aztán apjáról beszélt, Fedor Wasziljéről. Becsült orvos volt Rigában, ki egészzen tudományának élt s azt sikerrel gyakorolta. Egyszer azonban valamely tilos titkos társaságra keveredett s egy éjjel rendőrök lepték el házáat és

hurczolták el. Parancsa Irkutskba szökött. Alig volt ideje, hogy betegen fekvő nejét s növendék leányát megölje. Mennie kellett. Két éve volt már keleti Szibéria fővárosában, a hol orvosi hivatását, de majdnem minden anyagi jövedelem nélkül, gyakorolhatta. Mégis boldog tudott volna lenni, csak neje s leánya is utána jöhetett volna. De neje súlyosabb beteg volt, mintsem ily nagy utra indulhasson; leánya pedig nem hagyhatta el szenvedő anyját, míg annak szüksége volt reá.

De husz hónappal férje száműzetése után, a nő kiadta lelkét, leánya karjai közt, s most Nadiát az eddig kétfelé osztott kötelesség helyett csak egy vonta. Bár alig volt annyija, hogy az uti költséget kiállhassa, engedélyt kért a kormánytól, Irkutskban levő atyjához mehetni a száműzetésbe; a mit minden nehézség nélkül meg is nyert — s haladék nélkül el is indult — egyedül isten oltalmában bizva!

Ez alatt a „Kaukáz“ csak haladt fölé a Kámán, víz ellenébe. Leszállt az éj; a lég kellemes hűvösséggel áradt a víz mentén, a gőzös kéménye szikrákat szórt ki a setét éjbe, s a kerekek által fölvert hullámok loccsanásába a farkasok távoli ordítása vegyült, a Káma jobb partjának árnyai közül....

Másnap, július 18-án, a hajó megállott Permnél, az utolsó állomáson, a meddig a Kámán fölmehetett. A kormányzás, melynek Perm a székhelye, a legterjedelmesebbek egyike az orosz birodalomban, átterjed az Uralon s nagy területet foglal magában Szibériából. Márvány- és kőszén-telepek, só-aknáknak, arany- és platina-bányák teszik kimeríthetetlen gazdagságát. A város azonban minden egyéb mint nagyvárosias színezetű, piszkos, sáros és semmi kényelemmel nem kínálkozik. Azok, a kik Ázsia felől jönnek, a sivatagokon át, hosszú és fárasztó ut után, hiában keresnek itt európaias nyugalmas kényelmet. A kik Európa felől jönnek Ázsiába, azokra nézve itt kezdődik az ut terhebb része. Nyáron kocsiakra, télen szánkákra kell ülnök s így menniök neki a végtelen területnek, mely előttök megnyílik, ásító pusztaságaival!

Strogoff Mihálynak megállapított terve volt már a tovább utazásra. Rendesen elég gyors kocsi-postai közlekedés van ugyan az Uralhegységek láncolatából kivezető utakon, de az a mostani körülmények közt némi rendtelenségre jött s nem lehet számítani pontosságára. Biztosabb volt saját alkalmatosságon utazni, előfogatokkal, melyeknek állomásról állomásra, busás „na vodku“-k, vagy is borraivalók (tulajdonképp s szószent: pálinkárraivalók) által lehetett gyorsaságát biztosítani.

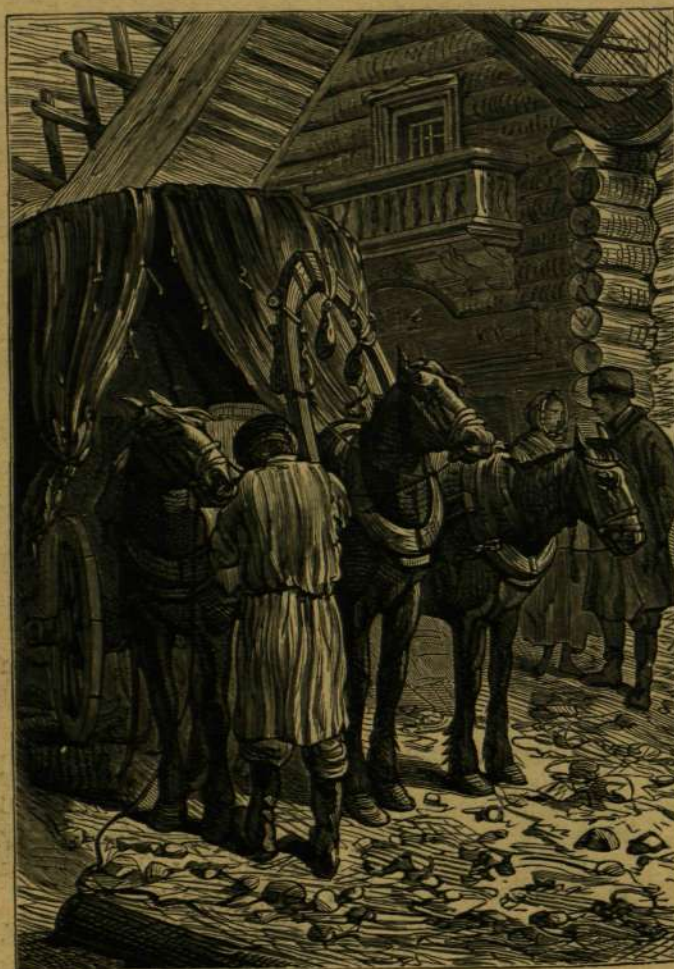
Szerencsétlenségre, az ismeretes rendszá-bályok által, az orosz tartományokban tartózkodó ázsiaiak tömegestül levén a hazatérésre utalva, a Permben rendelkezésre álló járművek már nagyon igénybe voltak véve, s nem könnyű volt kocsihoz jutni, akár telgához, akár tarantászhoz.

A telega (melyet akár taligának is nevezhetünk) a legkezdtelegesebb, négykerekes, fedetlen faszék, mely semmi kényelmet nem nyújt, de van egy előnye: ha török az uton, könnyű igazítani, akár honnan levágott fadarab-bal és kötelekkel. Fenyőfa van elég az orosz határon s abból teljes küllőre, kocsioldalarra és tengelyre. Végre is kénytelenek lettek volna egy ily faköszékkel megelégedni, ha Strogoff Mihály szerencsére egy tarantászra nem bukkant volna.

A tarantász sem valami tökéletes példánya

a kocsijárató művészetnek. Kényelmesnek nem igen mondható; azon is több a fa mint a vas; de legalább ernyője van, s olyan a milyen ülése. Kerekei a tengelyek két-két végén, elég távol állanak arra, hogy még a dülös uton is megőrizze a jármű egyensúlyát; az ut sarától sárhányó, az esőtől az ernyő óvja az utazókat, ha egyszer bele szorulhattak. Az, a melyet Strogoff talált, talán az utolsó volt Perm városában, s a legkisebb fajtából való, csak épen két személyre, a kocsiának pedig oly szűk és keskeny ülésel, hogy a legnagyobb mesterséggel tarthatta meg magát az egyensúlyban. De végre is tarantál volt, s Strogoff Mihály ült, hogy ilyent is talált. Pro-forma még is nagyon alkudott az árára, épen mintha válogathatna, csak hogy el ne árulja magát és utja sietős voltát és ki ne essék Korpanoff Miklós kereskedelmi ügynök fölött szerepéből.

— Hugom, mondá Nadiának, mikor már megvette s kifizette a tarantászt árát, ohajtottam volna kényelmesebb kocsiat szerezni számadra.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA.

Három postalovát fogtak a tarantászt elébe.

— Nekem mondd ezt, bátyám, — felelt természetesen egyszerűséggel a leány, — a ki gyalog is nekiindultam volna, hogy apámhoz juthassak! Egy félórával később, a podorosna elömlötésére, három postalovát fogtak a tarantászt elébe. Apró, tüzes, hosszú sörényű szibériai lovak voltak, hozzászokottak az ottani rosz és nehéz utakhoz. A kocsi egyiket, a legnagyobbikat a három közül, a kocsi két rudja közé fogva, melyre felkötött s csengőkkel ellátott nagy abroncs volt erősítve; a másik kettőt pedig, két oldalt, csak istrángokkal, minden hám nélkül, kötötte a két felhőzhez, lógósba. Mind a háromnak farka volt a nyakában, melyhez a hámsztrángokat lehetett erősíteni.

Az utasoknak csak kevés s csak kézi podgyaszuk volt. Nem is lett volna hová tenni a szűk kocsiába. Épen azért a kocsi oly fajta utasoknak nézte őket, a kiktől nem igen számíthat borraivalóra. Ezt nem is mulasztotta el kifejezni.

— Varjuk, mormogá, mérföldenként hat kopekesek.

— Nem ugy, atyafi — felelt Strogoff Mihály; — sasok, mérföldenként kilenc kopekkel, nem is számítva a dupla borraivalót.

Értették egymást; mert a szegény utast az orosz fuvarosok varjunak, a jól fizetést pedig sasnak nevezik, s ahhoz képest van a repülés gyorsasága is.

A kocsi vigan pattintott ostorával, a mit a dupla borraivaló ígértét vette. S készen levén a lovak befogásával, levett süveggel aláztatosan intett, hogy tessék felülni.

Bátya és hug azonnal bebujtak a kocsiába. A jemesik (a kocsi) is felült a keskeny bakra s megösördítette ostorát. Pontban délkor indult meg a tarantás, a postakocsiok szokása szerint nagy vágatva, s porfelleget verve föl az induláskor.

(Folyt. követe.)

Egyveleg.

/. Egy kihalt néptörzs. Tasmania (Van Diemen's Land) öslakói, kiknek száma, mikor az európaiak először látogatták meg e szép és nagy szigetet, 5000-re ment, a múlt évben (1875) az utolsó tasmániai benszült halálával végképen és örökre kiveszték a föld színéről. Dr. Davis ausztráliai orvos közlekedés érdekes tanulmányt bocsátott közre a tasmániaiak testszervezetéről, koponyaképződéséről s nemzeti szokásairól, mely tanulmányból kitűnik, hogy bár Tasmania csak 300 angol mérföldnyire van Ausztrália szárazföldtől, a tasmániaiak és a pápuák (Ausztrália benszültjei) közt semmiféle közlekedés vagy összeköttetés nem állott fenn. Bár a tasmániai benszültök agya terjedelmesebb volt, mint a pápuáké, fegyvereik megviláztatásában emelkednek jóval tudatlanabbak és műveletlenebbek voltak s nem ismerték sem a bumerangot (a pápuák hajtó dárdája), sem a védpaizsot. Minden főtálat bizonyíték oda mutat, hogy a tasmániaiak az összes emberi fajok és törzsek között a legelszigeteltebb életet folytatták s így előre volt látható — s ugyis történt, — hogy e törzs az európaiakkal való érintkezés folytán leghamarabb ki fog pusztulni.

/. Expedíció a déli sarkvidékekre.

Az utóbbi években az északi sark környékére több expedíciót indítottak, melyek azonban valami nagyon feltűnő eredményre nem vezettek. Az északi sark közvetlen környékét ma is a titokszerűség fátyola borítja. Most már az angolok Ausztráliából a déli sarkvidékekre szándékoznak egy jól felszerelt expedíciót indítani, mert ama tájakon Dumont-D'Urville óta komolyabb czélú expedíció még nem fordult meg.

— A roueni színház égése. A roueni színház a napokban leégett. A borzasztó szerencsétlenségről a következő részleteket közlik. Midőn a tűz kiütött, valamennyi színész kirohant öltözőjéből, s iparkodott menekülni. Csak ketten nem akartak távozni. Quillemot, ki esküdözött, hogy utolsóinak hagyja el a színpadot, s Preys asszony, ki azt hitte, hogy férje a lángok közt van. Quillemot vezényelt a mentést. Mindenkit kimenésre sürgetett. Csak Preys asszony nem engedett. Négyzer megragadta a szerencsétlen nőt, hogy erőszakkal kivigye, de ez mindannyiszor kisiklott kezei közül, s az emeletre rohant, hogy férjét keresse. Az utolsó pillanatban férje, ki már megmenekült, előkerült, s hívta nejét. Ez most az égő lépcsőkön le akart szálladni; de a lépcsők leszakadtak, s a szerencsétlen nő a lépcső közé esve, borzasztó kínok közt meghalt. A halottak száma némelyik szerint 17, mások szerint 25. Borzasztó helyzetben volt 35 katona, kik statisztikák gyanánt szerepeltek, és 40 kardalnok. A lépcső égett alattuk. Kénytelenek voltak az alsó emeleti ablakokon leugrani. Az ablakok alá derekalkákat tettek. Azt mondják, annyi ember ugrott le, mintha ember-eső esett volna az égből.

BERSZENYI-ÜNNEPÉLY

Vasmegegyében.

1876. május 6-án és 7-én.

A magyar költészet muzsájának ünnepnapja volt május 6-án. Ritka és szép ünnep. A hazafiúi érzelmek hozta létre s a kegyelet rendezé. Száz éve, hogy hazánk egyik jeles költője, Berzsenyi Dániel született. Vasmegegyében, Kemenesalján ringott bölcsője a költőnek, ki magyarul hallatá szavát, midőn „romlásnak indult a hajdan erős magyar,“ ki a hazaszeretettől lángoló szív érzelmét tárta föl a korosuló nemzedéknek, hogy lássa „Árpád vére miként fájul“. Kemenesalján, a magyarság ez ősi fészkeben szökött meg először Berzsenyi lantja.

Az a föld, mely oly férfiut adott a hazának, mint Berzsenyi, e jeleséről meg nem felejtkezhetik. Alig pár hete pendült meg a helyi sajtóban az eszme, hogy Berzsenyi születésének évszázados fordulójára napja megünnepeltessék, s Vasmegegye törvényhatósága azonnal az ügy elére állt. E tárgyban e hó 3-án rendkívüli közgyűlés tartott, hogy az eszmét megvalósítsa. Vasmegegye minden nemes és hazafias ügyért lelkesülő közönsége családias, házas ünnepe volt ez.

Szombathelyi városa május 6-án kor reggel ünnepi színt öltött. A magán- és középületeken lengő zászlók hirdették, hogy Vasmegegye közönsége a jeles székelyi ünnepet ül. A megszökött mozdárdurosok jeleztek, hogy az ünnepély megkezdésére közele az idő. Borus, hideg májusi nap volt. Nemskára az eső sűrű cseppekben kezdett esni. Ez az ünnepélyesség külszínének hatását némileg csökkenté, de nem a közönség részvétét, mely nagy számmal sietett a megey terembe. A régi jó időkben, a híres tisztújítások alatt látott csak a megey épülete annyi embert, mint a mennyi most a nyirfagyálakkal diszített lépcsőkön sietett az emeleti terembe jutni. Legelső vonult föl a helybeli tűzörség, a dalárda testületileg s utánuk a nagy közönség, mely a termet s a karzatot a szorongásig megtölté. A terem egyik bejáratától balra az emelvényen az elnököl Szabó Imre megeyi püspök, jobbján Takács Lajos főispán, balján Chernel Ferdinánd s Kónigmayer Károly kanonok foglaltak helyet; ezekhez sorakozva ültek a magy. tud. akadémia s Kisfaludy-társaság, a soproni evang. lyceum küldöttei, a premontrai rend tanári kara s a tanuló ifjuság. A háttérben egy oszlepon diszlett Berzsenyi Dániel életnagyságu arzeke. Oldalt az ország czimerei. Alant virágosportozat s a disztés kiegészítést felagatott nemzetiszín pántlikás koszorúk kepeztek.

Az elnököl püspök szép csengő s gyakorlott szónokról tanrskodó hangon szólt meg, jeles emlékszedet tartott, mi alatt az eső sűrű csöppekben kezdett esni, de az a jelenvoltakat nem zavart, végighallgatták az emlékszedet, a mely után Szita Ilon k. a megkoszoruzta a költő arzekejét; még Hrabovszky István szavalta el Berzsenyinek „Bucsu Kemenesaljától“

Ezután a püspök Gyulai Pál akadémiai

osztálytitkár és a Kisfaludy-társaság alelnöke sürgönyét olvasta föl, melyben tudatja, hogy az akadémiát Nagy János s Greguss Ágost, a Kisfaludy-társaságot pedig Beöthy Zsolt fogják az ünnepélyen képviselni. A bemutatott vendégek megjeleneztek.

Ezután a szombathelyi dalkör Kőlesey-„Hymnus“-át énekelte.

Következett „Berzsenyi Dániel emlékszedet“ című alkalmi költemény, melyet ifju szerzője Ehen Gyula szavalt hatásosan. Majd Fábry Pál premontrai tanár tetszéssel fogadott emlékszedet olvasott föl Berzsenyi fölött. Balogh Gyula Berzsenyinek „A magyarokhoz“ című ódját szavalt, mire a dalárda a Szózatot éneklé s ezután az elnök záradékul jelenté, hogy az ünnepély második része következő nap Egyház-Hetyén fog megtartatni.

Délután a püspöknek lakoma volt, melyben résztvettek a főispán, alispán, több megeyi tisztviselő, az ünnepély-rendezők, a fővárosi vendégek, a sajtó képviselői s többen a helybeli honoratiorok közül. Magától értetődik, hogy a felköszöntések nem hiányoztak.

Az ünnepély második része hosszabb kirándulással volt összekötve Egyház-Hetyére. A résztvevők külön vonaton, földiszített mozdonyal, reggel 8 órakor indultak el Szombathelyről. A hideg, szeles idő többekezt otthon marasztott. A vonat Kis-Czellben megállt, hol a jöttekre közel száz kocsi várt, melyet a kemenesaljai derék birtokos urak bocsájítottak a kirándulók rendelkezésére. Kis-Czellben Hollósy Jusztin apát ur üdvözölte a vendégeket. Lszákfa, Ság községekben keresztül húzódtott át a hosszú kocsi-sor. A házak mindkét helyen föl voltak lobbogóva s a falu népe ünnepi köntösben várta a menetet. A Hetyébe vezeté sudaras nyárfa sor végén fehérbe öltözött lányok virágokrétkát hajigáltak a kocsiába. Az ünnepélyre jötteket a hetyei róm. kath. lelkész, Nagy Lajos üdvözle.

A költő születésnépe virágfüzerekkel volt földiszítva, az emléktáblát rózsaszín lepel takará el, e mellett függött a költő aranykeretes arzeke. Ez alatt volt a szőnyegekkel borított emelvény; a szőszék, ettől jobbra a rögtönzött padok, a melyen a közeli s távoli vidékről jött hölgyek foglaltak helyet.

Kónigmayer alelnök magyar szellemről áthatt beszéddel az ünnepélyt megnyitá, mire a főispán és alispán az emléktáblát leleplezték s látható lett a fehér márványlap, melynek aranybetűi hirdetik, hogy itt született Berzsenyi. Nagy Károly kis-somlyói evang. lelkész emlékszedet tartott, mi alatt az eső sűrű csöppekben kezdett esni, de az a jelenvoltakat nem zavart, végighallgatták az emlékszedet, a mely után Szita Ilon k. a megkoszoruzta a költő arzekejét; még Hrabovszky István szavalta el Berzsenyinek „Bucsu Kemenesaljától“

című költeményét, mire az ünnepély a Szózat éneklése közben véget ért.

A költő születésnépe, melyet rajunk Knebel Ferenc szombathelyi fényképésznek az ünnepély alatt a helyszínen fölvev, vázlata után tüntet föl, csak részben van azon állapotban, mint volt száz év előtt. A kis alacsony házban most Nagy Sándor birtokos eselédai laknak, ki azt a birtokkal együtt Berzsenyi sógorától, Barczától megvette. A ház egyik része át van alakítva, új tetőt nyert s csak azon az oldalon, hol az emléktábla van, maradt meg a szoba régi állapotában, fehérre meszelt kupolás padlattal.

Sokan megnézték a szerény szobának bel-sejét is, mely egykor az ő bölcsőjének ringását látta. Az ünnepöl társaság azután Kis-Czellbe visszatért, ott ünnepi társasalkomára gyűlt össze ismét, utána kedélyes társalgás mellett várták meg az esti vonatot, melyen a Szombathelyről jöttek visszatértek.

Az ünnepély véget ért, de emléke meg fog maradni Vasmegegye közönségénél s a költő mell-szobra elkészítetésének terve ha egyelőre elhaszlatott is, de el nem ejtetett.

—ch.

A Károlyi-palotában.

Fővárosi tereza.

A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztéségi tábor-karának sajtó lábain nyargaló „ordinánca“, a kit prózai nyelven „szerkesztéségi szolgának“ is szoktak nevezgetni, szerdán délelőtt tizenegy órakor aznapi „ordre de bataille“ gyamant követező jeggyel köszöntött be hozám:

ÁLLANDÓ BELEPTI-JEGY

a magyarországi

árvízkárosultak javára

1876. évi május hóban Gr. Károlyi Alajos múzeum-utcazi palotájában rendezett műipari- és történelmi emlékkiállításához.

E jegyet azon lakonikus tábornoki, akadémiai szerkesztői üzenet kommentálta, hogy a kiállítás megnyitása ugyanaz nap déli tizenkét órakor fog megtörténni.

Tehát „hapták“, indulj!...

Májusi nap, borus, szinte novemberi éggel. Ákác- s galagonya-illat a múzeum-kertben. Kíváncsiak csoportosulása az országház előtt. Tisza Kálmán, bank, önálló vámtérület, pártzas-kadás, szabadelvű kör gyűlése s egyéb a helyzetet s hangulatot jellemző szavak minden ajkon.

Gróf Károlyi Alajos izléses palotájának szürke homlokzata még mindig legszebb disze a múzeum mögötti arisztokrata- negyednek, a magyar Saint-Germain-nek. Ma katonáor lépdel előtte szuronyos fegyverrel, s kicsipert lovas rendőrök ülnek komoly méltósággal a piros takaróval bevont nyeregen.

Egy királyné lesz ma látogatója a berlini osztrák-magyar nagykövét főri fénytől sugárzó palotájának. Egy királyné, kinek trónja a belga nép messze földjén ragyog, s kit mégis oly meleg érzelmek kötnek Magyarországhoz: az anya, a nővér s a honleány együttes érzelmek. Mert a fejedelmi hölgy, kinek ünnepélyes fogadására ott benn a palotában összegyűlt főri világunk színe-java — Magyarország egykori szeretett nádorának: József főherczegnek leánya, a m. k. honvédőparancsnoknak nővere, s Koburg Fülöp herczeg viritó bábján ragyogó nejének királyi anyja.

A palota főkapuja ma egyedül a vendég királyné s kísérete számára áll nyitva. A kiállítás többi látogatói: miniszterek, főpapok, mág-nások, az előkelő világ hölgyei, hatósági képviselők s hírlapírók vegyesen a múzeum-utcazi mellékejáraton át jutnak a palotába.

Illatozó virágokkal gazdagon diszített folyosó vezet a hátsó födött udvarba, mely maga is kiállítás helyisége. Hosszú levelű exotikus növények aljában pompás tigris- párduez- s vadkan börtök vannak kiterítve: Czvetvinsky herczeg indiai vadász-zsákmánya. Némelyeknek a fejbőren ott látható még a golyó nyomát, mely leterítette a szörnyű ragadozót. A sűrű lombzat közül egy hatalmas tigris vicsorítja

rád fogait, fölemelt karmokkal, melyekkel leüt-hetné lábáról a legerősebb bivalyt is. Meg ne ijedj valamikép, a jámbor pára kitömött állapot-ban áll ugrásra készen eléled.

Egy fölke a király által átengedett kiállítás tárgyakat foglalja magában. Mennyi nagybecsű történelmi emlék csak e helyen!

Itt látható II. Lajos király érdekes arczképét s ugyancsak e szerencsétlen fejedelem vert ezüstből készült, pompás kivitelű sisakját, mellvertjét, kardját és lövészárnyját. Nagyérdékűek Mátyás királynak és nejenek, Beatrixnek, domborművi arcmásai fehér márványból. Ki ne állana meg a dicső Korvin-sarj legjobbnak tartott arcmása előtt? A „leonini osztozkodás“ napjaiban jétkony élelenséggel domborul eléd a történelmi mult háttéréről azon feledhetlen magyar fejedelem alakja, ki másépek alkudozott Béccsel, mint ...

Pszsz! Ime most lépnek a fölke elé b. Wenckheim Béla s b. Simonyi Lajos miniszterek. Ciceronejuk Pulszky Ferencz, a ki itten elemek van.

A nemzeti muzeum nagytudományu igazgatója külsőleg is kifejezést adott dualistikus érzelmeinek, kucsát, aramsujtásos kék atillát, gazdagon prémezett mentét, ősi fringiót és fekete — bugyogót öltve magára, a mi tagadhatatlanul eredeti összejárat. De se baj! „Rajt-hozli“-ban is jó katona a huszár.

Nincs törlémed megzemléni az udvari fölke egyik becses történelmi ereklyéit: „bösz“ Szolimán kardját, hős Scanderbég szarvasfejjel borított sisakját, a rubinok, türkiszek, amethyszek s crysolitok százaival megrakott gazdag arany s ezüst himzésű magyar folszerelvényt, Apafy fejedelem lobogóját stb. Kíváncsiságot csakhamar bevonz a kiállítás tárt ajtószárnyu termeibe.

Megkapó, elbuvoló látvány!
A szem jobbra-balra tévedez, s alig bir nyugpontot találni.

A magas oldalfalak halványvörös alapszine csak itt-ott látszik ki nehéz selyem szövetű régi lobogók, festmények, fegyver-trophék s egyéb tárgyak közül, miknek egyenként egész történetük van. Üvegsekrények állványain szemkápáztatott ragyog az ótvösök, fegyverkovácsok, ékszereszek, zománcozók, csontfaragók, sat. művészetének száz meg száz művészi s történelmi becsű alkotása, miket előszámlálni s leírni dehoggy győzőnkén tárczakeretben. Gondosabb megzemlélések napokat, tüzetes tanulmányozásuk hetek idejét venné igénybe.

Mult századok e csillogó-villogó kincseivel, az arany, ezüst, email s drágakövek összeolvadó ragyogásával kellemes összhangzásban áll a főpapok bíbor és violaszín öltözéke, a főri rendezők szingazdag diszruhája, a boglárok, kócsagforgók, mente-s kardkötők tündöklése s az arisztokratia hölgyeinek jobbadára világos színű tavaszi toillette-je.

Százados családok sarjai, a kiknek ősei valaha Magyarország sorsát intézték: az Andrássyak, Batthyányok, Eszterházyak, Károlyiak, Bethlenek, Szapáryak, Zichyek, Révayak stb. légyottok adtak mára maguknak a kiállítás helyiségeiben. Az előkelő hölgyvilág dúsvirágú kertjének festő bimbói mellett ott látod az agg matronákat. A bájos Zichy-nővérek mellett néhai gr. Batthyány Lajos köztisztviselői özvegyét. A turf ifju sportivadéka mellett a közelet országos nevé férfiát.

Gróf Zichy Pál Ferenczné, e nemeslelkű hölgy, kitől a kiállítás eszméje eredt, elégtül mosolylyal látja megtelni a termeket, melyek az ő kezdeményezésére váltak néhány heti időre kiszámíthatatlan értékű kincsek tárházává. Minden érkező ajka csak az ő dicséretét zengi. Buzgókodására megnyíltak az ősi családok s a főpapi kincses sekrények feltve őrzött ajtói, s a mi drágaságot, nemzeti ereklyéit s ritkaságot csak elvettve láthatott meg egy-egy sorskegyelt profánus szem: az most ki van rakva mindenki elé, a ki tiz piczulát fizet az árvízkarosultak javára.

Hol kezdjük? Mit ragadjunk ki mindjárt az első terem kincsalmaza közül?

Az a herceg Eszterházy-család számban is gazdag gyűjtemények lerakódó helye. A terem balra eső falát jó részben egy történelmi becsű nagy festmény foglalja el, mely a rajt levő egykori német mondatok szerint az 1654-ki himbes vezekényi ütközetet ábrázolja. A küzdelemes hősi halált lelt negy Eszterházy arczképei

ott láthatók a csataép mellett. Daliás, erőteljes magyar alakok, kiket képzelné sem lehet szablya s buzogány nélkül.

A csataép fölött tizenkét pompás lobogó, a mikkel valaha Eszterházy nádor vonult I. Lipót menyegzőjére.

A terem keskenyebb oldalfalán műértő gond-dal összeállított trophea díszlik, görbe magyar s török szabálykából, egyesek hosszú spádek-ből, szeszelyes idomú törökből, kopjából, csatabárdokból s pajzsokból. A fegyverbarát nem tud eléggé gyönyörködni a mult századok e har-czokról regelő emlékeiben. Alattuk negy, drága-kövekkel dúsan kirakott nyereg s nyeregtakaró, megannyi fejedelemi kincs.

Egy sekrényben drágakövekkel kirakott hüvely kardok s érdekes mivű buzogányok közepette a megsorbult „Lehel kurtje“, byzan-czi izlésű faragványokkal. Remek kivitelű ser-legek, kupák, billikomok, asztali ékek — köztük egy közel három lábnyi magas aranykupa, tür-kiszekkel s drágakövekkel gazdagon kirakva — s egyéb tárgyak egészen megtöltenek egy másik sekrényt. E teremben van még a herceg Esz-terházy Miklós tulajdonát képező s művészi kivitelű domborműveket ékített ezüst asztal. Tovább a két ezüst karsék, Mátyás király palástja, Eszterházy Miklós himzett cimzerlapja 1645-ből, I. Lipót koronázási kopénye, Mátyás királynak velenező üvegéből készült billikoma, Koburg Ágost herceg díszszekrényei, művészi gyöngyház-, teknősbéka, lapislazuli s malachit kirakattal, végül a Széchenyi Istvánra s a József nádorra vonatkozó emlékek.

A második, hosszú s keskeny teremben alig lelünk időt megtekinteni a dombormivű fadaragványokat, a békesi muzeum tulajdonát képező avar sisakot, a Báthory István lengyel királylyá választatásáról szóló okmányt, gróf Andrássy Manó pompás fegyvergyűjteményét, Mányoki régi magyar festő egyik művét stb. Sietünk a harmadik terembe, hol többek között Leonardo da Vinci mesteri kezét árulja el egy műretek, mely a szent családot ábrázolja élet-nagyságban. Rákóczyra vonatkozó emlékek — köztük II. Rákóczy Ferencz gyermekkori arcz-kepe — cserkesz pisztolyok s török, indiai fegyverek, pompás mivű ezüst tálcák, mente-kötők stb. több óra tartamára bilineselhetik itt le a műértő szemlélő figyelmét.

Ritka történelmi becsel bir gróf Andrássy Manó ötven daraból álló gyűrűgyűjteménye, melyet a világ bármely muzeumának s régiség-tárának oka van megirigyelni szerencsés tulaj-donosától. Legyen elég e gyűjtemény becsének jellemzésére annyit mondanunk, hogy közte vannak Róbert Károly, II. Lajos, Izabella s Mária királynék, II. Rákóczy s egyéb történelmi nevezetességek gyűrűi.

Az utolsó terem egészen megtöltik az egyház s a főpapok kincsei.

A többi termekben még csak megnyugod-hatott a nemes érzék szemléletétől káprázní kezdő szem egy-egy fringia aczelán, vagy sisak vastaréka, de itt nem látsz egyebet aranytól, ezüsttől, gyöngyöktől, gyémánttól s szines kö-vektől.

Gubás atyámfia, valahol Görényfalván vagy Kakasdombegyházán, a kit a babona netán arra ösztökél, hogy kimenj holdvilágos éjjelen a temető árkaiba „Dárius kincse“ után ázni: hagyd abba e hallatlan földkaparást. A Dárius király kincse itt van fölhalmozva a kiállítás negyedik termében.

Ipolyi Arnold, Dulánszky Nándor, Schlauch Lőrincz, Kovács Zsigmond s Császa György püspökök, nemkülönbén Römer Floris és Babics apátok ma e teremben a házi gazdák, kik a ka-tholikus főpapok lekötelező, szívélyes modorával készek mindenkinek fölvilágosítást adni a kiállított tárgyakat illetőleg.

Ipolyi körül egész csoport előkelő s bájos hölgy hallgatja a nevezetes kelyhek, pásztorbotok, szentségmutatók, békefeszületek s mise-mondó-ruhák történetét.

Mert nem egyről mondhatni egész történe-tet. Ott van többek között a szent István-féle eskü-kereszt, melyre Magyarország királyai szok-tak megesküdni koronázás után, hogy sértetlenül őrzendik meg a magyar nemzet jogait. Ott lát-ható továbbá Pázmány Péter bíbornok nagy mellkeresztjét, harmincz keleti gyöngyvel, tizen-hat gyémánttal s huszonkét rubinnal kirakva; Széchy Dénes XV. századbeli gazdagon zomán-cozott kelyhét; az 1190-ben készült byzancezi

mivű „tabula pacis“-t; Pázmány Péter vert mivű nagy ezüst házi-oltárát; a XIV. századbeli reme-kül zománcozott iglői ereklye-keresztet, stb. stb.

Fáradtan térsz vissza az első terembe, a hol Pulszky Ferencz fél óra óta szendereg már egy karszék puha ölében. Nem esoda. Az érde-mes tudós belefáradt a sok magyarárgatásba.

Rengeteg kucsája feje bubijára esuszott szendereg közben, míg széles fringiója a pado-zatot éri.

Egy csoport új látogató közeledése elhesseli az álmodt a muzeum igazgatójának szeméről. Még ásitozik, mikor eléje lép teljes ornátusban a kalocsai érsek.

— Ime, a ki az igazak álmat aluszása! — mondja mosolyogva a szellemes arczú főpap.

— Az ám. Elaludtam becsületesen! — viszonozza Pulszky.

S az érsek kedélyes csevegésre ül le a szabadkőmivesek magyarországi páholymestere-mellé ...

Kettőre jár az idő. Nem sokára itt leend a várt fejedelmi hölgy. Mindenki kisért a teli kertbe, a hol a tropikus növények mellett két-tős-hármas sorfal képződik előkelő hölgyekből s férfiakból. Ritkán láthatni valahol oly teljesség-ben együtt a társaság érme-jét, mint itten.

Darab idő multán aztán mozgalom támad a csevegők soraiban.

— A királyné megérkezett! hozzá hírvöl egy fiatal rendező.

A férfiak leemelik kalapjukat, mindenki a bejárat felé szegzi szemeit s néhány perc múlva az összegyűlt sokaság mély főhajása által üdvö-zölve, megjelen a belgák királynéja, leánya, veje: Koburg herceg, s van der Straaten udvari marsall kíséretében.

A fejedelmi hölgy előtt a rendezők halad-nak, panyókára vetett mentével, kardonan. Min-denkit kellemesen lep meg a királyné még szinte ifju arca s az a szívőség, melyet beszéde s modora kiusgároz. A magyar szó tisztán s gör-dülékenyen hangzik a magas hölgy ajkáról, ki láthatólag megindul, midőn megpillantja az első teremben boldogult atya kegyeletteljesen őrzött emlékeit.

A fényes escorte elkiséri a királynét terem-ről teremre, s együtt marad, míg csak el nem távozik a magas vendég.

Négy órára jár már az idő, midőn a mu-zeum-utczában várakozott cimeres fogatok robozása tudtul adja az elmaradhatlan utcazi bámulóknak, hogy a vendég királyné elhagyta a kiállítást.

Borostyáni Nándor.

A hétről.

© Előre lehetett tudni, hogy a bécsi alku-dozások eredménye akármilyen legyen is, nagy for-rongást fog előidézni a közvéleményben. Vannak bizonyos feloldott anyaggal telített folyadékok, melyek a családíság hasonlitanak a tiszta víz-hez, — de a mint egy kavicsot dobunk belé, az a tiszta víznek látszó folyadék egy pillanat alatt tömörül s csillogó szilárd jegeczzé válik. Ily telített folyadék volt most nálunk a közvélemény, s a beledobott kavicsdarab a bécsi alku ered-ménye. Nem esoda, ha itt is végre megy hát a krisztalizáció processzusa s a pártok tömörülnek külön-külön tömbökké egyszó és eltérő meggyőződésök és véleményök szerint.

A miniszterelnök, a ki előterjeszté saját pártjának a bécsi megállapodásokat s kifejté egyfelől azok eltérését attól, a mit az ország és maga a kormány is ohajtott, másfelől azon javulást, melyet e megállapodások az eddigi állapothoz képest felmutatnak, és a ki utalt egyuttal ama nehézségekre, melyekkel a kor-mánynak Bécsben küzdenie kellett, hogy csak ennyit is felmutathasson, — és ama veszedel-mekre, melyek az Ausztriával való gazdasági szakításból eredhetnek: — ez alkalommal felhívta a pártot, hogy nyilatkozzék őszintén és meggyőződése szerint, melyiket választja a két rosz közül s melyiket tartja az ország érdekeire kevésbé károsnak: azt-e, hogy elfogadjunk egy nem kielégítő szerződést, vagy pedig, hogy

azt visszaautasítva, az anyagi érdekek terén hadi lábra helyezkedünk Ausztriával szemben.

Héva vita támadt e kérdésre a párt kebe-lében, melynek végeztével 68 képviselő, kik eddig a kormányt támogatták, kijelentette, hogy még a szakítást se tartja oly veszedelemnek, mint ez ajánlott egyességet, s mivel hogy a kormány lekötötte magát, hogy ez egyességet vagy elfogadtatja az országgyűléssel, vagy meg-bukik: ők kénytelenek kilépni, nem a szabad-elvű pártból ugyan, de a párt klubjából. 181 képviselő engedve a kényszerhelyzetnek meg-ígérte a kormány támogatását továbbra is.

Az egyezmény kérdése interpellációra adott válasz alakjában, tehát előzetesen, a képviselőház-ban szinte fölmerült. Nagy izgatottságmutatkozott a házban, a karzatok lepve voltak közönséggel. De szavazásra a dolog nem került, miután az inter-pellálók, a jobboldali ellenzék részéről Úrményi Miksa, a baloldaltól Simonyi Ernő a miniszter-elnök válaszát, nem helyeslőleg és fenntartással ugyan, de tudomásul vették. E szerint a ház u j képe ezen az ülésen még nem volt kivehető.

A „dissenterek“, mint a hogy a kilépőket nevezik, már gyűlést is tartottak azóta, hogy egy új „független szabad-elvű pártot“ szervezzenek s számuk eddigelé 68-ról 82-re nőtt. A gyűlésen Földváry Mihály elmőkölt, s a kilépők közt vannak: Chorin, Mudrony Soma, Schwarz Gyula, Gullner, b. Kaas Ivor, Paczo-lay stb.

Lesz tehát ellenzéke az új kiegyezésnek, s eleven parlamenti ülészakra lehetünk elké-szülve, ha az új szerződés módosítási törvény-javaslatok alakjában az országgyűlés elé kerül-nek — a mi őszre várható.

Irodalom és művészet.

— **Irodalmi mozgalmak.** Egy keletkező szép-irodalmi társaságról gyakran lehetett hírt olvasni utóbbi időben a hírlapokban. Egyik szerint: iro-dalmi intézet lenne és a Kisfaludy-társaságnak ellen-lábasa, czime pedig „Petőfi-társaság“; másik szerint nem irodalmi intézetről, hanem köről, vagy klubról van szó. A tervezők maguk hallgattak. Valószínű azonban, hogy rövid idő alatt esakugyan előlé a Pe-tőfi-társaság, mert mint a hivatalos lap jelenti: a „Petőfi-társaság“ alapszabályai a belügyminiszterium által folyó évi 19747. sz. a. a bemutatási záradékkal ellátattak. A Petőfi-társaságról egyik lap ujabban azt írja, hogy 15 alapító tagja van, kik az alakuló ülésen ki fogják magukat egészíteni 40 tagra. Ezentul csak rendkívüli tagok vétetnek fel. Az egylet havonként kétszer nyilvános felolvasó üléseket tart, alkalma-sint az írói kör helyiségében. Az új társaságnak lesz egy szépirodalmi és kritikai hetilapja, mely szeptember közepén fog megindulni. Az elsőszéget hír szerint Jókai Mór vállalta el, ki egyébiránt „Életképek“ czim alatt szintén megindít egy szép-irodalmi illusztrált napilapot, ez azonban nem lesz összekötöttetésben a Petőfi-társasággal. Jókai új lapja június elsején indul meg. A szépirodalom, tudomá-ny és társasélet napi közlönye lesz; negyedrét alakban és 8 oldalra terjedő szöveggel jelenik meg. Közül a költeményekhez és elbeszélésekhez illus-trációkat s ezenkívül arczképeket. Felelős szer-kesztője Tórs Kálmán, kiadó-tulajdonos és lapvezér Jókai Mór. Ára egész évre 18 frt. — Még két új lap van keletkezésben „Tájékoztó“ czim alatt máj. 18-tól szépirodalmi és kritikai hetilap indul meg a Lon-kay-féle Hunyady Mátyás könyvnyomda kiadásában, Czobor Béla és Kazaly Imre szerkesztésé mellett, ára félévre 3 frt. Kolozsvárt pedig a jobboldali ellenzék párthívei politikai napilapot készülnék megindítani.

— „Corday Charlotte“ költői beszély. Irta Szász Gerő. E költői mű, melyre az előfizetési fel-hívás megjelenését néhány héttel ezelőtt lapunk is megemlítetté, megjelent és pedig csinos, izléses kiál-lításban. Maga a költemény három részre oszlik s az elsőnek czime „Charlotte“, mely a hősnő ifjúsá-gát rajzolja egész addig, míg a rémhírektől feliz-

Közintézetek, egyletek.

— **A lud. akademia** máj. 8-iki ülésén Lenhos-ek József tanár Deák Ferencz koponyájáról érte-kezett. Ő még életében fölkerette az öreg urat, hogy engedné koponyáját megmérni, s tőle azt az üzenet kapta: „Szívesen, de csak halálom után.“ Így a méret csak a holton történetelt. Lenhosok ur ezután előadta, hogy Deák koponyaviszonyai oly meglepő őszhangban voltak, s különösen a homlok-méreték oly ritkák, a minők csak egy Socrates, Plato, Seneca, Newton, Széchenyi szobrain látha-tók. Deák egész testmagassága 1730 mm-t tett, fejhosszasága az egésznek 7.8 hányadát képezte vagyis 221 mm volt. A koponya hossza 190 mm, szélessége 164 mm, az arczszög 79° 30'. Eztán Hunfalvy János értekezett „A folyók vizének apá-dásáról és az erők befolyásáról,“ melyben Herich Károly miniszteri tanácsosnak, Wex Gusztáv bécsi mérnök és udvari tanácsos e nemű munkájára tett fejtegetéseivel szemben kimutatta, hogy Herrichnek nem sikerült megközelíteni azokat, kik az erődusztításnak káros következményeket tulajdonítanak, s nem sikerült saját nézeteit igazolni, miszerint a magyar folyók vízbősége növekedett s árvizeik az erdőirtások következtében csökkentek, nem sikerült bebizonyítani, miszerint az erőknek absolute semmi vagy épen káros befolyásuk volna. — A harmadik értekezé Balogh Kálmán volt, a ki kutya-kon és házi nyulakon tett kísérleteit folytán előadta, hogy az agy külső felületén 7 pontot talált, melyek izgatás által nagy befolyással vannak a szívmozgá-sokra; még pedig 6 pont gyorsító, 1 lassító befo-lyással. — Végül báró Főtörös Loránd mutatta be Fröhlich Izornak „Az elektrikai zárt vonalas folya-mok magnetikai potenciájának meghatározása“ czimű értekezését. Ezzel az ülés véget ért.

— **Az orsz. magyar gazdasági egylet** igazgató választmányának közelebbi ülésén Emich Gusztáv, Kodolányi Antal, Mádaj Izidor és Tormay Béla jelenték, hogy gazdasági szakmunkák kiadására vállalatot szándékoznak megindítani a természettudomá-nyai könyvkiadó vállalat mintájára. Tüzetes emlék-iratukban indokolják e vállalat szükségessé voltát. Előadták a vállalat tervezését s kéri az egye-sületet, hogy azt pártolja, s hogy az egyesület pártfogása alatt indulhasson meg. Korizmic a vállalatot melegen ajánlá a választmány figyelmébe. Gön-czy Pál s az elnököl Lónyay Gábor pártoló felszólá-lása után a választmány a könyvkiadó vállalat párt-fogását egyhangulag magáévá tette.

— **A nőiparegylet** e hó 7-én tartotta évi köz-gyűlést Kühnel Ignáczné elnöklet alatt. A lefolyt évről szóló jelentés az egylet gyarapodásának ör-vendetes adatait sorolta elő. A mult évi bevét-el 13,004 frt 90 kr. a kiadás 7878 frt 58 kr. lévén, a maradvány 5126 frt 22 kr. A közoktatási miniszter kétezer frt segélyt adott. A nőipartanodá-ban megnyílt a harmadik osztály is. A művirágkés-zítés, keztyűvarrás és könyvkötés iparágaiában nem érhetek el sikert, tanítványok hiánya miatt, a mi elég sajnós! A munkateremben azonban sokat és szépen szabtak, varrtak, kézzel és géppel. Az isko-lában az egylet hat, a munkateremben pedig tiz ingyenes tanítványt tartott. A közgyűlés elhatározta, hogy ezental iskolája czime „nőipar és felsőbb leányiskola“ lesz. Végül a választások történtek meg: elnökké Kühnel Ignáczné, alelnökké Pecháta Lajosné és Bőke Gyuláné urhölgyek s másode-lnökké Türr István és Baldácsi bárót választották meg. A választmány hatvankét hölgyből, két férfiből s tizenegy vidéki tagból áll.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapesti győzelmeit egy új szereppel gyarapítsa, melyet még nem énekel-t sehol. — Volt a mult héten egy másik vendég-sze-replés is a drámanál. Bercsényini-Takács Emes asz-szony játszotta „Romeo és Juliá“-ban Juliát, a „Jó falusiak“-ban pedig egy kisebb női szerepet, de sem a nagy, sem ez a kisebb szerep nem sikerült.

— **Nemzeti színház.** A legélvezeteseb estéket most Donadio k. a. vendég szereplése nyújtja az opera barátai számára. Legközelebb a „Sevilliai borbélyban“ énekelte Rozinát, s noha Patti éneke és játéka még eleven emlékezetben van, Donadio k. a. művésze is győzelmet vívott ki. Egész művészi lényének és gyöngéd kedélyének azonban „Hamlet“-ben Ophelia szerepe volt igen alkalmas, hogy elra-gadtatásig fokozza a hatást, s budapest

Mi ujság?

A királyt vasárnapra várják Budapestre, s itt marad, míg a delegációk ülése tart. Ezek e hó 15-ikére vannak összehívva. A királyal együtt érkeznek meg gr. Andrássy külügyminiszter is, ki e héten Berlinben volt, hol az orosz czár és Górcsakoff herceg is töltött pár napot. Külügyminiszterünket az orosz czár nevében Górcsakoff hívta meg Berlinbe, s hosszabb kihallgatáson volt a német császárnál és orosz czárnál. Bismark, Górcsakoff és Andrássy is tanácskoztak együtt; hogy miről, azt a politikai lapok feladata meg tudni.

A királyné vadász kastélya. Báró Orczy Béla külügyminiszteri osztályfőnök és a főudvarmesterei hivatal egyik titkára pár nap előtt Budapestre érkeztek s kimentek a várkapitány kíséretében Káposztás-Megyerrre, hol egy kies fekvésű tért választottak ki a királyné számára építendő vadász-kastélynak.

A philadelphiai kiállítás e hó 10-én történt megnyitásától meghozta már az előleges híreket azt oceán alatti távirat. Az egész város díszit ilt, s az „Independence Hall” erkélyeiről és tetejéről a világ összes nemzetekinek lobogói lengtek. A kiállítási hely felé roppant tömegekben tödült a közönség. Grant elnök és vendégei: a brazilai császár és neje, a miniszterek, a kongresszus tagjai, a legfőbb polgári és katonai hatóságok 9 órakor érkeztek a kiállítási tere. Az elnök és a vendégek a főépület és a művészeti csarnok között alkottak, dusan díszített emelvényekre léptek a tömegek zajos üdvözlése közt, mialatt egy nagy zenekar a kiállításon képviselt népek legtöbbjének nemzeti dalait játszotta. Majd egy alkalmi induló következett, továbbá közima és szolozsma. Ekkor Welsch, a pénzügyek vezetője szólt, kifejtve az ünnepély jelentőségét. Hawley, a kiállítási bizottság elnöke pedig Grant elnökhez intézett beszédet. Válaszában Grant köszönetet mondott az összes nemzeteknek, melyek a kiállításon részt vesznek. Kiemel, hogy az amerikai államnak immár több mint száz éves fennállása óta az állam ugyan jobbára utilitáris munkára volt utalva, de azért versenyeznek a finomabb művészetekben is a régiebb nemzetekkel. Reményli, hogy Amerika némely dolgokban tanítani, és sokban tanulni fog a kiállításon. Az idegen nemzetek ezért hívtak meg, hogy tanuljék el adják Amerika azon őszinte óhaját, miszerint a nemzetek nagy családjának tagjai között a barátság ápolassék. Végül megnyitott-nak jelenti ki a tálratot. Hatalmas harangzugas következett erre a város valamennyi tornyából, s egybeugyult az üdvözléses dördülésével. Grant elnök, a brazilai császár kíséretében, ezután belépett az épületbe, s a balaton-füredi szeretetház. A hagyaték egy részét butorok, emlékek (ma már megannyi ereklyék) képezik, s ezek elárúsításmódjára nézve Vörösmarty Béla fentartja magának a jogot, hogy az említett intézetek annak meghatározásánál csak az ő jóváhagyása mellett járassanak el.

Deák Ferencz hagyatéka. Tudvalevőleg Deák utolsó napjaiban azzal bizta meg gyámfiát, Vörösmarty Bélát, hogy vagyonát jótékony célokra fordítsa. A megbízott már kijelölte a jótékony intézeteket, melyek a hagyatékban egyenlő arányban részesülnek. Ezek: a budapest-városi fiárvaház, az Erzsébet-leányárvaház, a szegények háza, az írói segélyegylet s a balaton-füredi szeretetház. A hagyaték egy részét butorok, emlékek (ma már megannyi ereklyék) képezik, s ezek elárúsításmódjára nézve Vörösmarty Béla fentartja magának a jogot, hogy az említett intézetek annak meghatározásánál csak az ő jóváhagyása mellett járassanak el.

Zichy Mihály, jeles magyar festő, a kormány felszólítására haza jött Párisból, hogy már most összegyűjtsön minden anyagot ama festményhez, mely a Deák ravatalánál a nemzet gyászában osztozó királyné emlékezetes tettetét fogja megörökíteni. Zichy magával hozta a párisi magyar egylet részéről azt a szép bronz koszorút is, melyet Deák sírjára szántak. Maga Zichy mintázta ezt viaszból, és Barbedienne híres bronzöntőjében készült. Ára ezer frankban volt kialakúva, de Barbedienne meg tudván rendeltesztét, 300 frankot visszaengedett, s ez összeget most az egylet az árvízkarosultak javára küldte el. A koszoru egy lapon fekszik, s feliratai ezek: „Deák emlékére” — „A párisi magyar egylet”. Ki lesz állítva a szabadalvú kör helyiségeiben, s aztán Zichy, mint az egylet megbízottja, fogja

elvinni a sarkápolnába Deák koporsójára. Zichy pár napra Schönbrunnba, eshetőleg Ischilbe megy, hogy az emlék-rajz központját, a királyné arczképét lehető élethíven készíthesse el.

Munkácsy legújabb festménye. A párisi képtárlat most nyílt meg, s abban Munkácsytól „A művész műterme” filiratu festmény élénk figyelem tárgya. E képről, több közt így ír a „Figaro” „Ismét egy nagy, igen nagy siker: Munkácsy ur „Műterme”, a salon egyik sensationális festménye. Sokszor szemére vetették Munkácsynak, hogy túlságosan használja a sötét színeket, most megszabadult e hibától, igen finom koloristának bizonyul, ki nagy változatosságot hoz a világosabb színekbe.”

Egy magyar művész s a pápa. Haan Antal hazánfia már régebben dolgozik, Rómában, s kormányunk megbízásából Rafael híres műveiből másol a muzeumnak. Közélebb kellemes meglepetésben részesült. Ép legújában a sötét színeket, most megszabadult e hibától, igen finom koloristának bizonyul, ki nagy változatosságot hoz a világosabb színekbe. — A budai honvédelméket nyilvános téren akarták felállítani; de csak kilenczezer forint gyűlt be rá, s a közmunkatanács abban a véleményben volt, hogy ily csekély összeggel nem lehet egy tér díszítésére való emléket létrehozni. Ezt a bizottság belátván, elhatározta, hogy az emléket a krisztinavárosi temetőben, az elesett honvédek sírján fogja felállítani.

Tóth József siremlékét május 6-án délelőtt avatták föl a temetőben, s noha kellemetlen esős idő volt, a jeles művész pályatársai és tisztelői közül számosan jelentek meg. Feleki Miklós mondott rövid beszédet, s a kegyelet adójának nevezte az emlékoszlopot, mely e külső jel által mintegy figyelmeztet mindenkit a boldogult érdemeire. Még Halmi Ferencz, a nemzeti színház tagja mondott köszönetet Felekinél Munkácsy Flóra asszonynak, ki a siremlék létesítéseért fáradozott, s aztán megkoszorúzták a sirt és emléket, s a csöndes ünnepély véget ért. A sirtő szürke oszlop, redős lepellel borított hamvuderral; az oszlopfőt babér övezi, s a sarkon is babérkoszorú nyugszik. A művész nevéin, születési és halálórási napján kívül a sírfelirat ez: „Nézetek ide az álmot játszómat.” E feliratot az elhalt művész kéziratai közt találták „Sírámra” címmel. Megemlítjük, hogy az idős Lendvay sírját is másóvá, a fia sírja mellé helyezték. Az apa nyughelye mellett már nem volt üres tér, onnan tehát elvitték a koporsót és a nagy siremléket, s most együtt nyugszik a két Lendvay, s a siremlékre az ifj. Lendvay Márton neve is föl van vésvé. A fiatal özvegy egész esőndben teljesíté a kegyelet e művét, s a nyilvánosság elé csak most került hire.

A keresepi temető siremlékei közt nem sokára ismét egy díszes mauzóleum fog emelkedni, Szilágyi István hamvai fölött. E derék polgár nyughelyét a főváros hatósága jelölteti meg díszesen, mint illik oly nemeslelkű férfinak, ki a realiskola számára akkora alapítványt tett, melynek jelenlegi évi kamatja 14,000 frt. A siremléket Feszl László építész terve szerint építik, s költsége 2200—2600 frtba kerül.

A ferencz-rendiek telkén most bontják a régi egyetemi könyvtár falait, hogy helyébe palotát építsenek. A pincebollozatok közt régi sírúregekre is találtak, melyek már régen be voltak falazva. Egyik úregben egy fakoporsót találtak, melyen ezüst szögekkel volt kiverve: „Perényi Katalin, 1776.” A csontváz ép állapotban nyugodott. A templom sírboltjába helyezték el, s értesítették a Perényi-családot is.

Kecskeméten nagy tűz pusztított e hó 9-én. A szélvész által szitva, a lángok 123 házat hamvasztottak el a melléképületekkel együtt. Állítólag három emberélet is áldozatul esett.

Adományozás egy megszünt intézet javára. Besztercebányán apr. 30-án temették el Cserven Tamás kanonokot, ki a hazafiatlan működésü „Matica” tót egylet főpatronusa volt, s 1862-ben kelt végrendeletében annak 60,000 frtot hagyott. A kormány tavaly betiltotta az egylet működését, de a kanonok ur végrendeletét nem akarta megváltoztatni, s ismerősei figyelmeztetésére mindig

csak a Pilátus szavát ismételte: „A mit mondtam, megmondtam; a mit írtam, megírtam.”

A magyar zene mind jobban tetszik a külföldieknek, s a nagyobb városokban gyakran játszanak a mi cigányaink. Most Károly János és Oláh Károly posztonyi karmesterek hívták Londonba, hogy jó zenetársulattal játszanak a walesi herceg és angol lordok előtt. Innen Philadelphiaba mennek.

A szászországi császár neje, Sarolta császárné folytonos lelki tempultségben él Belgiumban, a Tervuereen kastélyban. Semmi remény, hogy valaha elszálljon elméjéről a súlyos kód. Nem ismer meg senkit, s nem is látogathatja senki, mert a társalgás felizgatja. Gyakran igen heves rohamai vannak s ilyenkor nem engedik, hogy lakosztályát elhagyja. Ha pedig nyugalma ismét visszatér, csak a konyhára s öltözködésre gondol, egyébbel nem törődik. Nagy ritkán sétálni megy a kertbe; de kísérőinek szigorúan meg van hagyva, hogy minden lépése felett örködjenek.

A tavaszi lövészversenyek kedvezőtlen időjárás köszöntött. Mind vasárnap, mind kedden omló esőben történtek meg a futtatások. Az előkelő világ így is elég számmal jelent meg, s az udvari páholyban ott volt a belga király is, Koburg hercegekkel. A május 7-iki futtatás eredménye ez volt: A Széchenyi díjat (500 arany) négy pályázó közül gr. Henckel Hugó „Konotopp”-ja nyerte el. A nemzeti díj ötszáz aranyát (ezüst serlegben) öt versenyző közül a gr. Sztáray János „Bibor”-a. A mezeli gazdák versenyében egy tucazt lovas vett részt, kik közül folyvást előjárt s a száz forint díjat elnyerte Révész Pál (Hódmezővásárhelyről) „Keszely” lova; ötven forint Nagy Sándoré lett Hetesről, 25 ft pedig a pesti Sásáké. Legérdekesebb volt az asszonyságok díja, melyben urlovak lovogáltak, s nyert b. Majthényi Izidor „Boomerangja”, melyet Baltazzi Arisztid lovogott. A nyolczáforintos kis akadályversenyben hatan ugrottak, köztök ötén igen szépen. Győztes a gr. Eszterházy Antal „Country Girl”-je lett. A május 9-iki futtatás az 500 aranyos „haza-díjjal” kezdődött s négy ló közül másfél hosszal első lett a Captain Blue 3 éves „Lionne”-ja. Az „első oszt. államdíj” egy aranyát hat versenytárs közt a b. Oppenheim Eduárd 4 éves „Gourá”-ja nyerte. Az ezereforintos „Handicap”-ben gr. Apponyi Antal 3 éves „Ossian”-ja lett győztes négy ló közül. Az „Eszterházy-díj” 500 frtjéért négyen pályáztak s első lett a czélnál a Captain Blue 4-éves „Bendigo”-ja. Végül az „Akadályverseny” 409 frtjéért s tiszteletdíjairt kizűtek négyen s nyertes lett ifj. gr. Almásy Kálmán „Louisa Lee”-je. — A harmadik napi (máj. 11.) futtatásra kedvezőbb volt az idő, s nagy közönség jelent meg. Az első futtatás a kétszáz aranyos „Bathányi-Hunyady-díj”-ra történt, s három pályázó ló közül a gr. Hunyady Imre „Bendigo”-ja győzött. A „gr. Károlyi-tétverseny” 1575 frtjéért ötén futottak s nyert a gr. Tarnowszky János nagyhírű „Przedswit”-je. A 600-aranyos „államdíj”-ért kilenc ló küzdött s nyert a hg. Czertwertynsky Borics „Hirnök”-e. A „Nákó-díj”-at (ötven arany és ostor) hat versenyző közül a hg. Czertwertynsky B. „Peeler”-je. Az ezerektázforintos „nagy akadályverseny”-ben négy ló között a gr. Eszterházy Antal „Country Girl”-je győzött. Záradéku volt egy „match” (500 frt) az ifj. gr. Almásy Kálmán „Louisa Lee”-je és gr. Kinsky Zdenkó „Fleurette”-je közt. Előbbi több lóhosszal diadalmaskodott. Mindkettőt tulajdonosuk lovogatta.

A Rákos homokját egy társaság termékeny földé akarja változtatni, s be is nyújtotta tervét a főváros hatóságának. Budapest utcaí és házi hulladékait elégségesnek tartja arra nézve, hogy a homok terület rövid idő alatt tisztességes termő föld legyen. A társulat könnyű vasutat építene a trágya széthordozására.

A párisi magyar egylet főlkéri Züllich Rudolf urat, tudatná jelenlegi tartózkodási helyét. Hasonlón kéri azokat is, kik Züllich ur hollétét tudják, lennének szivesek közölni azt az egylettel: Rue Fanbourg St. Antoine, Café Mulhouse 39.

Sikkasztás. Az orsz. gazdasági egyesület pénztárnoka: Kranicz Ferencz, pár hét előtt elutazott. Azóta sok gyanu kelt nyomában, s az egylet jelentést tett a rendőrségnek, mely a helyszínén

azonnal megjelent. A megéjtett vizsgálatból kiderült, hogy Kranicz 21 ezer frtnál nagyobb értékű papírokat sikkasztott el, miket hallomás szerint egy itteni bankháznak el is adott. Kranicz Bécsben, hol alnáv alatt egymásután több vendéglőben lakott, elfogatott.

Az öngyilkosságok szomorú esetei a fővárosban megdöbbentő gyorsan következtek egymásután a közelebbi napokban. Jordán Alajos egy gazdag bór-gyáros, kinek két háza van, e hó 7-én elemetszette torkát a sárosfürdőben, s meghalt. A 60 éves özvegy ember igen visszavonultan élt, s jó barátja volt a mult évben meggyilkolt Ernynek, kinek sorsa azóta ugy aggasztotta, hogy két timárlegényvel és két hamis érbel dírtette magát, lakása ajtaja pedig mindig zárva volt. Másnap Szécsény Gyula, jó családbeli fiatal ember, a városligetben, egy bérkocsiban hajtvva, mellbe lötte magát, de még élv vették a kórházba; élethez azonban kevés a remény. Ugyanakkor és szintén a városligetben a 43 éves Brükner József képfaragó lötte agyon magát. — Rákosy Tivadar, látszerkereskedő, ki utóbbi időben zilált anyagi körülmények közé jutott, szintén pisztolyal vetett véget életének.

Egy párbaj nagy izgatottságot szűlt Ausztriában. E hó 6-án Kolowrátró gróf a fiatal 22 éves Auersperg Vilmos herceget meglötte párbajban, Prága mellett, s a herceg a seb következtében még az nap meghalt. A két fiatal főur még tanuló éveikből származó ellenszennel viseltetett egymás iránt. Kolowrátró kereste is az alkalmat, hogy a herceget párbajra szólítsa, de ez talált négyzet okot a kihívás visszautasítására. Ekkor a gróf a prágai indóházban felpofozta a herceget, s erre következett az élet-halál párbaj. A szerencsétlen áldozat unokatestvére volt az osztrák miniszterelnöknek, ki most örökös lett. Anyja egy Szapáry grófnő lévén, a herceg a budapesti főúri körökben szintén ismerős volt, s anyja birtokán, Gyöngyös mellett is sokat időzött, gyermekkorától folyékonyan beszélt magyarul. Kolowrátró Lipót gróf a párbaj után azonnal Bécsbe ment, hová mint egyenes önkényes ezredéző volt behíva. A katonai hatóság egyik kaszárnába internálta. Hir szerint Kolowrátró grófnak Bécsben is volt párbaja közvetlen a párbaj előtt, s mélyen megsebzette karddal gróf Pallavicini Alfréd huszárhadnagyot. Más hir szerint azonban Pallavicini ellentele nem Kolowrátró, hanem a magyar testőrség főhadnagya, gr. Kálnoky volt. A bécsi lapok most vezércikkben írnak a párbajok ellen, sürgetik a segédek megbüntetését, s idézik az osztrák törvényt, mely a párbaj részeseire 10—20 évi fogságot szű. Kolowrátró gróft pedig egymásután hívták ki a megölt Auersperg barátai.

Mult számunkban az árvízkarosultak részére érkezett adományok közt föl volt jegyezve Nagy-Kőrösről öz. Esser Károlyné sz. Jalsoviczky Luiza gyűjtése 21 frt. 60 kr. Utólag itt közöljük az egyes adakozók jejjékét, kik ez összegben járultak: Özvegy Esser Károlyné 1 forint, Bakos Ambrusné 1 forint, Acs Józsefné 1 forint, idős özvegy Szentpétery Sándorné 50 krajczár, Névten 10 kr., Fleischmann testvérek 40 kr., N. 20 kr., N. Kaszap 40 kr., öz. Bakos Ambrusné 2 frt., Bordásné 50 kr., Beretvá Szusánna 1 frt., Halász K. 1 frt., Ö. Papp Ferencné 50 kr., Gubody Izabella 2 frt., Beretvá György 1 frt., id. Sánta Lajosné 40 kr., Biczó Bálintné 50 kr., Várszeginé 50 kr., Magyariné 1 frt., Horváthné 50 kr., N. 20 kr., Gábor József 20 kr., Homonnay István 20 kr., Présényi L. 20 kr., Póka Károlyné 1 frt., Zohovigly Bálint 10 kr., N. 20 kr., Czompóné 10 kr., Szikszay Lajosné 1 frt., Bonis Károlyné 50 kr., Pesty Teréz 30 kr., Pándi Jánosné 50 kr., Mészáros Zsuzsi 20 kr., Katona Jánosné 30 kr., Dubranitzky Miklós né 1 frt 10 kr. Összesen 21 frt 60 kr.

A Rákos homokját egy társaság termékeny földé akarja változtatni, s be is nyújtotta tervét a főváros hatóságának. Budapest utcaí és házi hulladékait elégségesnek tartja arra nézve, hogy a homok terület rövid idő alatt tisztességes termő föld legyen. A társulat könnyű vasutat építene a trágya széthordozására.

A párisi magyar egylet főlkéri Züllich Rudolf urat, tudatná jelenlegi tartózkodási helyét. Hasonlón kéri azokat is, kik Züllich ur hollétét tudják, lennének szivesek közölni azt az egylettel: Rue Fanbourg St. Antoine, Café Mulhouse 39. Sikkasztás. Az orsz. gazdasági egyesület pénztárnoka: Kranicz Ferencz, pár hét előtt elutazott. Azóta sok gyanu kelt nyomában, s az egylet jelentést tett a rendőrségnek, mely a helyszínén

Halálozások.

Rajka Péter, egyik legjelesb gépészünk, a szépirodalom terén is ösmert Rajka Teréz (Varga Lajos sárospataki főiskolai tanárneje) atyja, m. hó 28-án Kolozsvárott meghalt. A derék gépgyáros életéből a következőket közölhetjük: Rajka Péter Marosvásárhelyt 1811-ben szűletett; atyja hivatalos pályára szánta, de 6 iskolái végeztével hajlama által vonzatra a gépészet tanulásához fogott, s elnyerve egy kitüntető ösztöndíjt, mint gróf Teleki Sámuel pártfogolta, a bécsi egyetemen végezte a szakmájába vágó tanulmányokat. 1840-ben Kolozsvárra ment, s ott megnősülve, alapítója lett Erdély egyetlen gépgyárának; de kiűtvén a szabadságharc, a gyárt be kellett zárni, mert munkásai elszéledtek. Rajka a Kolozsvárt alakult fegyvergyár igazgatójává neveztetvén, az ágyuk felszerelésénél együtt működött Gábor Áronnal, míg vendégszerető háza tele volt enyedi menekültekkel. Ezek miatt később Urbán 340 frt hadisarcot vetett rá, s midőn pártfogói az erdélyi főurak kérelmet nyújtottak be a pénzbírság elengedése végett, azt a feleletet nyerték egy goromba leírásban: hogy ha az urak ugy pártolják e rebellist, fizessék ki helyette a sarcot, s köszönjék meg, ha nem vették börtönbe. És az urak ki is fizették, csak hogy nagyobb bajtö megmentsék szorongattatott helyzetben lévő emberüket. Később a gyári üzlet újból megindult, de nagyobb kiterjedést nem vehetett, bár gépei jóságát kitüntető jutalmak bizonyítják.

Hollós László, budai reáltanodai tanár meghalt e napokban Kis-Czellben, épen utközben, mikor enyhülést keresendő, neje vasmegegyi birtokára utazott. A tanügy és irodalom egyformán tevékeny erőt veszettek benne. Sokáig volt a napi sajtó szorgalmas munkása, nevezetesen a „Magyar Ujság” belső dolgozó társa. Maga is szerkesztett „Szabad Polgár” cím alatt politikai hetilapot, s ő szerkesztette hosszabb ideig a szabakörmivesek lapját. Írt ezenkívül társadalmi czikkeket és elbeszéléseket. Két kötet szépirodalmi dolgozta „Tollbokrétá” cím alatt jelent meg. Más két munkát is írt: egyike a szabakörmivesekről, másikat a modern festőművészetéről és a magyar historiai festészetéről. Mellbetegség vetett véget munkás életének alig 33 éves korában, s fiatal nőt hagyott özvegyen.

Elhunytak még: Vajna Antal, az enyedi ref. tanoda régi derék tanára. Jánosy Ferencz, tolna-megyei földbirtokos és a baranyamegyei gazdasági egyesület alelnöke, 40 éves korában Sz.-Lőrinczen. Garzó Kálmán áldozár, s munkácsai püspöki titkár, 38 éves korában, Munkácson. Szabó Antonia, a kolozsvári színház fiatal énekesnője, ki a fővárosi színi tanodában szép reményekre jogosítva képezte magát az énekesnői pályára; gégesorvadás vetett véget 21 éves életének. Pászthy Zsigmond, a kassai-oderbergi vasutársulat tisztviselője, ki pár év előtt a „Magyar Néplapot” szerkesztette. Öz. Póterffy Károlyné szűl. Malonyay Emilia, 53 éves korában A.-Hraboczon. Csépi Dánielné szűl. Halász Izabella asszony Komáromban.

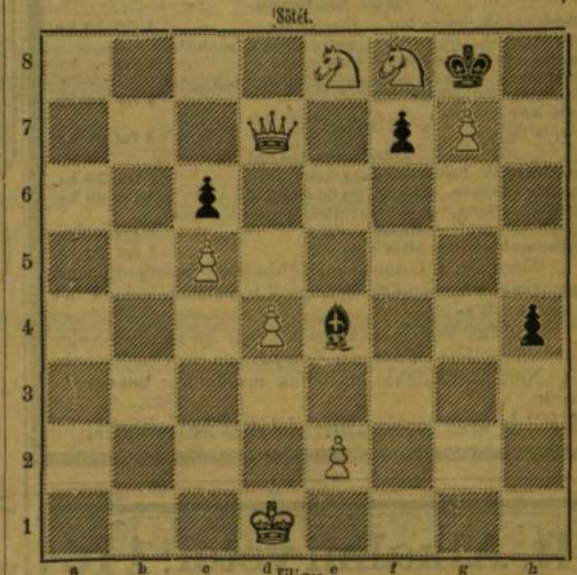
Szerkesztői mondanivaló.

Kolozsvár. S. I. A rajz már a metsző kezében van. A kívánat is teljesítve. K. A. Az érdekes történeti adalékok köszönettel vettük a legközelebb felhasználjuk. Tirogovest (Románia). A. I. Mind a lapot, mind a kívánt önyveket megküldettük.

Te csak szeress. Az egésznek formája, hangulata elég kedves, tetszetős. Csak eszmei tartalma volna több s újabb valamivel! Így elismerve, hogy esinos dolgozat, közlését még sem ígérhetjük. Zsugori ur. Szagoru bírálatot kér. Hígyje meg, hogy a legenyhébb sem üteth ki kedvezőtlen öngre nézve. Azt írja: ha némely sor nem válik be, azt csak hagyjuk ki. Furesa lenne! Budapest sz. Furesa dolgok ezek. A formában virtuozitás és esztelenség váltakoznak; amaz ugy látszik erőltetéssel, mégis talpra esik néha. A tartalom is ilyen vegyes. Eszme nem hiányoznék — de költsézet nincs benne. Borsal. Boros versnek nagyon is józan; dalmak meg épen nem dal. A multból. A búcsuzó leány, nem törődve a grammatikával, mondhatta ugy is: írjal sokat; de már a költőnek nem szabad azt ismételnie. Egyébíránt a versnek ez a legkisebb hibája. A legnagyobb az, hogy merő próza. Aacua. Nem értjük, hogy lehet szép szavakal, sőt zengzetes sorokkal, ily füres semmit mondani!

SAKKJÁTÉK.

858. számú feladvány Klett Fülöpötől (K-ban)

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

853-dik számú feladv. megfejtése.

- (Hlűbek Ottólól Budapestén.) Világos. Sötét. 1. g4-f5 ... g5-f4 2. Bg2-g6 ... f7-g6 a) 3. Hh6-g4† K tetszés. 4. F mattot ad. 2. — — — — — f7-f6 3. Bg6-f6 t. sz. 4. B v. F mat. ad.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp J. SZIGETSÉPEN: Mayer K. GELSÉN: Giesinger Zsigm. BUDAPESTEN: K. J., F. H. és SÁROS-PATAKON: Géczek K., Németh P. DEBRECZENBEN: Zsugya L. KECSKEMÉTEN: Gallambos K. MISKOLCZON: Hartmann t. SZATMÁRON: Vass János. és Friedmann J. A PESTI sakk-kör.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 2. sz.)

Mai számunkhoz előfizetési felhívás van csatolva az „Életképek” czimú szépirodalmi napilapra.

Nyílt-tér.*

Figyelmükbe ajánljuk t. olvasóinknak mai hirdetési rovatunkban Kollarits József és fia „YPSILANTHOZ” czimzett felhívásuk és részonzraktár nagy árjegyzékét.

*Az e rovat alatt közlettekért a szerkesztőség csupán a sajtótrvények irányában vállal felelősséget.

HETI-NAPTAR. Table with columns for Month and Day, Catholic and Protestant calendar, Greek-Roman calendar, Jewish calendar, and Day/Month. Includes a section for 'Hold változásai' (Moon phase changes) and a 'Tartalom' (Table of Contents) listing various articles and their authors.

